Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 72. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го КВІТНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 17, 1984 No. 72. VOL. XC.

МАЙНО УНС ПЕРЕСТУПИЛО 50 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

САТЕЛІТИ СССР ТАКОЖ ВИСТУПИЛИ ПРОТИ ОРГАНІЗАТОРІВ ОЛІМПІЯДИ

Відень, Австрія.—Східньоевропейські комуністичні країни, сателіти Совєтського Союзу, також одна за одною виступають проти організаторів літньої Олімпіяди в Лос Анджелесі і перестерігають Адміністрацію президента Роналда Реґена не використовувати Олімпіяди для своїх політичних цілей. Вони, подібно як совєтський Олімпійський Комітет, висловлюють свою турботу „зростанням антисоціялістичної пропаґанди" що нею, мовляв займаються „деякі засоби масової інформації ЗСА" напередодні відкриття Олімпіяди так, немовби вони хотіли заблокувати приїзд атлетів із соціялістичних країн.

Досі, крім совєтського Олімпійського Комітету, виступили з протестом комітети Чехо-Словаччини, Мадярщини, Болгарії. Покищо вони не загрожують бойкотом Олімпійських Ігрищ.

Державний департамент у Вашінгтоні дуже здивований протестами комуністичних країн, а особливо твердженням, що ЗСА не бажають допустити на Олімпіяду усіх атлетів, а тільки вибраних. Йдеться мабуть про відмову згаданого Департаменту на видачу візи одному із совєтських „комітетчиків", який, як пізніше виявилося, є високим старшиною КҐБ і якраз тут, як кажуть, спостерігачі, „закопана собака". Совєтський Союз напевно хотів використати Олімпійські Ігрища для своїх шпигунських цілей, враховуючи той факт, що в Каліфорнії сконцентрована компюторська і ракетна індустрія, якою вже віддавна цікавиться Москва.

Чехо-словацька газета „Руде Право" виразно і недвозначно про це говорить. Вона пише, що у ЗСА „витворюється зумисне шпигуноманія скерована на адресу соціялістичних країн та їхніх атлетів". Тимчасом американська преса, яка не займала досі до цієї справи становища, взагалі не говорить про атлетів, про численних спортовців, які приїдуть до Лос Анджелесу вже в червні і липні ц.р., а про справжніх шпигунів, яким американські розвідчі органи доказали причетність до шпигунства.

У сателітній пресі висловлюється також застереження, що американські урядові і олімпійські речники „надають багато свобід іміграційним, релігійним та іншим групам для ведення психологічної пропаґанди серед атлетів і влаштування антисоціялістичних маніфестацій", —кажуть речники сателітніх держав, які все були дуже вразливі на акції політичних іміґрантів.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Майно Українськго Народного Союзу, яке з кінцем минулого 1983 року вже „добігало" до 50 мільйонів долярів, бо виносило точно 49, 750,395 дол., з кінцем лютого цього 1984 року, отже майже щодо дня точно у 90-річчя цієї найстаршої і найбільшої української установи в Новому Світі, досягнуло і переступило цю „круглу" суму і виносило 50,150,000 долярів, — поінформувала Уляна Дячук, головний касир УНС, на чергових нарадах його Головного Екзекутивного Комітету, що відбулися тут у власних приміщеннях минулої суботи, 14-го квітня.

Ці свої наради екзекутивні урядовці попередили поїздкою до Савт Бавнд Бруку, Н.Дж., та участю у заупокійній св. Літургії, яку відправив там у церкві св. Андрія Первозванного Блаженніший Митрополит Мстислав у сослуженні духовенства під час похорону св. п. маестра Григорія Китастого.

У нарадах взяли участь: головний предсідник д-р Іван Флис, який ці наради відкрив і ними проводив, заступники головного предсідника д-р Мирон Куропась і Ґльорія Пашен, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук та головний організатор Степан Гавриш. Головний директор УНС для Канади сенатор Павло Юзик виправдав свою неприявність.

На початку нарад вислухано звіту Марії Воробій з Міннесотського університету, яку Екзекутива заанґажувала для виготовлення індексу „Свободи" від початку її появи. М. Воробій давала додаткові вияснення до приготованого нею на письмі подрібного проєкту такого індексу та звіту про її домовлення з Екзекутивою. Поважна частина запроєктованої праці буде завершена вже до кінця цього року. Всі учасники нарад були однозгідні в тому, що відповідний індекс „Свободи" є дуже на потребу і він цілком певно також причиниться до поважного збільшення кількости маґістерських і докторських дисертацій на тему українського поселення в Америці.

Черговою справою на порядку нарад були звіти, що їх традиційно започаткувала головний касир У. Дячук, поінформувавши насамперед про нові інвестиції у вартісних паперах та гіпотечних позичках які схвалено.

Звіт головного касира

Рік 1983 закінчено в Українському Народному Союзі майном у висоті 49,750,395 дол., а вже з кінцем лютого 1984 року це майно досягнуло суму 50,150,000 дол., — ствердила на початку свого звіту У. Дячук.

Зріст майна УНС за 1983 рік дав суму 1,870,968 дол., тобто на 592,403 дол. або на 46 відсотків більше, чим рік раніше.

Інвестиції принесли пересічні відсотки у висоті 8,31, виказавши зріст на 0,71 відсотка.

Всіх приходів, — звітувала дальше У. Дячук, — було 9,309,663 дол., тобто на 2,162,496 дол. більше чим попереднього року. Сума всіх одержаних вкладок виносила 2,936,125 дол., на 46,875 дол. менше від суми з 1982 року.

Відсотки від інвестицій досягнули суму 4,073,097 дол., виказавши за рік збільшення у висоті 388,561 дол. Корпорація Дому УНСоюзу заплатила відсотків на суму 710,000 дол., що рівняється 8,4 відсотка від позички УНСоюзу.

Усіх видатків було на суму 7,438,694 дол., тобто на 291,527 дол., або на 4,07 відсотків більше, як рік раніше.

Дивіденду членам виплачено на суму 735,293 дол., що є на 161,271 дол. більше від суми, виплаченої у 1982 році. На виготовлення публікацій, на стипендії і дотації виплачено суму 118,009 дол. Грошових зворотів було на суму 468,600 дол., тобто на 26,903 дол. менше від суми, виплаченої у 1982 році. Сума, виплачена на посмертні допомоги досягнула 771,152 дол., що не різниться багато від суми з 1982 року.

Вкладки за два перші місяці 1984 року дали 60,539 дол., або на 22,838 дол. більше, чим рік раніше. Інвестиції дали суму 513,372 дол. менше як в 1983 році тому бо Корпорація Дому ще не виплатила УНСоюзові частини відсотків.

Досі в 1984 році виплачено більше грошових зворотів і посмертних виплат, як у тім самім часі попереднього року.

„Свобода" мала прибутків на суму 1,065,664 дол., що є на 56,746 дол. менше, чим рік раніше. Також видатки були менші на 63,816 дол. УНСоюз виплатив „Свободі" суму 645,000 дол. для вдержання видавництва. Зріст видатків на пошту і матеріяли, який існував від років, у 1983 році не повторився, а радше їх було менше. Сума поштових оплат зменшилася на 78,435 дол., а за матеріял на біля 25,000 дол. Зросли на 15,780 дол. оплати за направу машин.

Союзівка мала прибутків з підприємства на суму 590, 289 дол., а дальших 107,000 дол. переллято від УНСоюзу. Видатків було на суму 690,172,78 дол. Крім цих видатків, зв'язаних з підприємством, на основний ремонт видано дальших 27,571,49 дол.

Корпорація Дому одержала всіх чиншів на суму 2,235,567 дол., що є на 106, 285 дол. більше, як одержано в 1982 році. Усіх видатків було на суму 2,314,910 дол., або на 29,832 дол. більше. Виплачено відсотків на суму 1,184,491 дол. у пересічному 10,6 відсотка власникам боргових зобов'язань, та 8,4 відсотка УНСоюзові за його позичку.

За три місяці 1984 року одержано чиншів на суму 577,960 дол., що є на 29,316 дол. більше, як в тому самому часі 1983 року. Усіх видатків було на суму 265,681 дол.

Велику частину праці, зв'язаної з управлінням будинку, від 10 років поносив УНСоюз. З цим роком платні кількох працівників, які виконують більшість праці для будинку, перенесено до виплат з фондів будинку.

Сума позички УНСоюзу залишилася у висоті 8,000, 000 дол., а на боргових зобов'язаннях від членів є сума 4,711,185 дол., — закінчила свій звіт У. Дячук.

Звіт головного секретаря

Секретарі відділів та організатори приєднали в 1983 році 2,145 нових членів, в тому 673 в департаменті молоді, 1,088 в департаменті дорослих та 384 з грамотами акцидентового забезпечення, — ствердив на початку свого звіту головний секретар В. Сохан. В порівнянні з попереднім роком було приєднано в 1983 році на 338 членів менше. Втрати членства за 1983 рік були менші, як у 1982 році: суспендованих було 24 (у 1982 році 34), 1,121 член вибрали передчасно грошовий зворот (1,257 у 1982 році), 861 грамота дозріла до виплати вивінування (965 було у 1982 році), за 1,000 грамот закінчено платність вкладок (1,250 було в 1982 році), та 893 члени померли (908 померло у 1982 році).

З 31-им грудня 1983 року *(Продовження на ст. 5)*

ЩОБ ЗЛОЧИН УЖЕ НІКОЛИ НЕ ПОВТОРИВСЯ!

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

До ВШ. Членів Українського Народного Союзу:

Союзовці!

Із багатьох повідомлень і закликів у ваших пресових органах: щоденникові „Свобода" і англомовному „Українському Тижневику" вам уже відомо про законопроєкти ч. 4459 у Палаті Репрезентантів та ч. 2456 у Сенаті ЗСА, що їх зголосили конґресмен Джеймс Флоріо і сенатор Билл Бредлі, оба зі стейту Ню Джерзі, в якому заінкорпорований наш УНСоюз.

Оба ці законопроєкти, що їх зголосили згадані законодавці з ініціятиви і на прохання заінкорпорованої, також у стейті Ню Джерзі нашої організації, відомої під назвою Американці в Обороні Людських Прав в Україні, передбачають створення окремої Конґресової комісії для розгляду справи зорганізованого комуно-московськими окупантами Великого голоду в Україні в роках 1932-33, жертвою якого впало щонайменше сім мільйонів українців — дітей, жінок і чоловіків. Праця цієї Конґресової комісії проходила б на кошт Уряду ЗСА і висліди цієї праці були б опісля на кошт Уряду ЗСА опубліковані.

Текст цих законопроєктів та необхідні для їх схвалення заходи були опубліковані в наших пресових органах, зокрема в нашому „Українському Тижневику" з датою неділі, 1-го квітня.

Ваш Головний Екзекутивний Комітет зі свого боку зробив уже багато дечого, щоб допомогти в цій благородній акції, яку започаткувала та яку веде організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні із своїм координатором Ігорем Ольшанівським та секретарем Іваном Ориняком у проводі. За підписом головного предсідника д-ра Івана Флиса вислано вже сотні листів до всіх законодавців, конґресменів і сенаторів, з переконливими проханнями про їх голос у користь створення пропонованої Конґресової комісії та використано ряд організаційних і особистих зв'язків у користь цієї акції. Кожному законодавцеві вислано теж видану коштом УНСоюзу книжку п.н. „Великий голод в Україні: невідомий голокост", що її зладили редактори „Українського Тижневика".

Закликаємо гаряче всіх наших членів листами до своїх законодавців у Конґресі ЗСА та доступними для кожного його зв'язками впливати на схвалення згаданого законопроєкту, розгляд якого у відповідних комісіях і опісля на пленумі обох Палат Конґресу повинен відбутися вже в короткому часі.

І ще одне: ця дуже нам на потребу акція, яку веде згадана організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні при значній допомозі УНСоюзу та його публікацій вимагає поважних фондів, що ця організація може здобути тільки з наших добровільних пожертв. До цих пожертв закликаємо усіх вас, членів УНСоюзу, які вже так багато разів у нашій історії давали приклад такої жертвенности. Пожертви для організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні звільнені від оподаткування і їх висилати на адресу: Americans for Human Rights in Ukraine, 43 Midland Place, Newark, N. J. 07106.

Союзовці!

Тільки свідомість та постійна пригадка кожного злочину може довести до того, щоб він уже ніколи не повторився.

Тільки постійна пригадка найбільшого злочину комуно-московського гнобителя України, що ним був зорганізований тим окупантом Великий голод в 1932-33 роках, зокрема пригадка такою найбільш авторитетною і компетентною в світі установою, як нею є Конґрес З'єднаних Стейтів Америки, може рішально причинитися до того, щоб такі і подібні злочини не продовжувалися і не повторювалися та щоб жертва життя заморених голодом мільйонів українців не була даремна!

Квітень 1984 р.

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

Іван О. Флис, головний предсідник, **Мирон Б. Куропась**, заступник головного предсідника, **сен. Павло Юзик**, головний директор для Канади, **Ґльорія Пашен**, заступниця головного предсідника, **Володимир Сохан**, головний секретар, **Уляна М. Дячук**, головний касир і **Степан Гавриш**, головний організатор.

Українські писанки руками не-українців

Фінікс, Аріз. — Недільне видання місцевого щоденника „Арізона Ріпаблік" з 1-го квітня 1984 року подало общирну статтю, прикрашену знімками та рисунками символів українських писанок, пера Сузан Дорфлер.

У статті точно подано історію і значення поодиноких символів, які находяться на писанках, а при тому історію українських великодніх звичаїв, передусім свячення пасок та інших харчів, а в тому яєць в часі, Великодньої Утрені.

Найцікавіше однак у цій статті це інформація, що ентузіясткою писання українських писанок, за почином якої появилася стаття враз з ілюстраціями, — є не українка, а американка Бутс Джордж. Вона, сама малярка і проєктодавець узорів на тканинах, перебуваючи з мужем три роки у Західній Німеччині, а конкретно в Берліні, подружилася з українкою і від неї не лише навчилася писання писанок, але познайомилася з їх традицією та історією від найдавніших часів.

Повернувшись до Арізони, Б. Джордж далі пильно малює писанки та навчає того мистецтва інших.

Того року вона показувала спосіб писання писанок в публічній бібліотеці у Фініксі і навчала писання писанок безплатно.

ТЕРОРИСТИЧНІ АКЦІЇ ПРОТИ ДИПЛОМАТІВ ЗСА ЗРОСТАЮТЬ

Вашінгтон. — Речники Державного департаменту однозгідно заявляють, що терористичні акції різних груп на американських дипломатів в світі збільшуються і Уряд ЗСА застановляється над зміцненням охорони дипломатичних представників.

В неділю, 15-го квітня ц.р., загинули два дипломати ЗСА в африканській державі Намібії від вибуху бомби, яку правдоподібно терористи підклали під газолінову станцію. Вони знаходились в урядовому відрядженні і повинні були взяти участь у розмовах між представниками Анголі і Південної Африки. Генеральний адміністратор Намібії Віллі ван Нікерк заявив, що під час вибуху, який майже цілковито знищив газолінову станцію, загинув також один автохтон, чорний африканець, і поліція досліджує тепер чи якраз він не був спричинником атентату на американських дипломатів. Загально однак припускають, що терористичний акт проти американців виконала організацiял СВАПО, яка має свої випадові бази в Анголі і отримує підтримку не тільки від прокомуністичного ангольського уряду, але також безпосередньо з СССР і його сателітів. СВАПО веде боротьбу вже повних 17 років. Деякі західньоевропейські дипломати наївно думають, що терористичний акт не був скерований проти американців, а вони знайшлися в тій хвилині на станції, яку терористи, як виглядає, намагалися знищити.

Прізвищ забитих дипломатів ще не подано до загального відома, бо Державний департамент мусить повідомити наперед їхні родини, але припускають, що це були репрезентант ЗСА в Намібії і його військовий дорадник. СВАПО не призналось до виконання атентату, але обставини у яких загинули американці і ціль до якої вони змагали у спілці з Анголею і Південною Африкою, ніяк не вкладаються в рамки цієї терористичної організації.

Також агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел, повідомляючи про звільнення американського професора Френка Реґіра і французького архітекта Крістіяна Джуберта, які перебували в полоні ливанських шіїтів понад два місяці часу, повідомило про пляновані атентати ливанськими і іранськими терористами проти дипломатів ЗСА в арабських країнах. Покищо немає жадних нових інформацій про долю політичного секретаря американської амбасади в Бейруті Вілліяма Баклі і Джеремії Левіна, який був керівником сітки Кейбл Нюз в Ливані.

Державний секретар Джордж Шулц і його найближчі співробітники застановляються тепер над пляном, який ґарантував би максимальну охорону для дипломатів ЗСА і їхніх родин.

У СВІТІ

ТУРЕЦЬКИЙ ГОРОЖАНИН, що мав допомогти Мехметові Алі Аджі в атентаті на Папу Івана Павла II у 1981 році, піддався італійській поліції після того, як його видалили із Західньої Німеччини. Він приїхав до Риму з Мюнхену в товаристві двох міжнародних аґентів Інтерполю; його помістили у в'язницю. Італійський уряд пошукував за ним під підозрінням, що він допоміг атентатчикові у виробленні фальшивого пашпорта, на який він міг подорожувати по Европі та приїхати до Італії.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД відбув дводенні наради для реорганізації шкільництва і призначи на це 11 більйонів рублів, з того 3,5 більйона рублів річно призначено на підвишку платень для учителів. Нові пляни, які будуть охоплені окремим законом „п'ятирічки", мають на цілі змінити початок навчання з 7-го року життя на 6-ий, як також зміцнити навчання комуністичної ідеології і поставити більший натиск на працю. Як заявив К. Черненко, нова п'ятирічка має піднести не так рівень навчання, як економічний стан країни.

З БОҐОТИ, СТОЛИЦІ КОЛЮМБІЇ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що поліція викрила тайні лябораторії, в яких прокомуністичні повстанці „процесували" кокаїну для розповсюдження по світі. У зв'язку з викриттям цих лябораторій колюмбійська поліція арештувала 20 осіб. Поліція сконфіскувала 22,000 фунтів кокаїни на вартість 1,2 більйона дол., згідно з оцінкою американського амбасадора Луїса Тамбса, в Боґота.

ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ військами у Нікараґуа Джокон Квадра Лякайо заявив, що в затоках Нікараґуа немає вже ніяких підводних мін. Ті міни, що їх заложено за поміччю, як кажуть, американської розвідки, знищили 12 різних суден, в тому совєтських, японських і голляндських.

МОЛОДА ЖІНКА зі Східньої Німеччини втекла із Кабулю до Пакістану, мандруючи горами п'ять днів, з наміром прохати азилю в Західній Німеччині. Вона заявила, що вже давно хотіла утекти до Західньої Німеччини, але не було можливо там перейти границю. Тому вона зголосилася на студії в Афганістані і день перед тим, як їй треба було повернутися домів, вона при помочі афганістанських повстанців та разом з ними горами передісталася до Пакістану.

УРЯД ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЗАБОРОНИВ вивозити вісім хемікалій до Іраку та Ірану, щоб тим запобігти дальшій продукції нервового газу, до якого ті хемічні середники потрібні. Хоча міністерство торгівлі не подає, що у 1983 році продавали такі хемікалії до Іраку та Ірану, останього тижня міністерство подало, що таки в останньому році продано Іракові 38,000 кілограмів трійливого фосфату враз із двома іншими хемічними продуктами, які продано до Ірану.

ВИСОКИЙ УРЯДОВЕЦЬ АМЕРИКАНСЬКОГО Державного департаменту Ричард В. Мирфі виїхав до Єгипту, щоб там переговорювати з президентом Госні Мубараком і іншими представниками арабського світу, які щораз більше занепокоєні боротьбою поміж Іраном та Іраком та тими формами, що ця війна прибирає. Тепер вийшла від президента Мубарака нова концепція на закінчення цієї понад трирічної війни і вона була предметом розмов із представником американського уряду.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД БУДЕ БУДУВАТИ НОВУ залізничну лінію в північно-східньому Сибірі. Нова лінія довжини 520 миль буде сполучати місто Якутск з лінією Байкал-Амур і має бути помічною для вивозу заліза і золота з копалень, що знаходяться в Якутську.

В АМЕРИЦІ

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ Стейтів Америки до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик обвинуватила в Раді Безпеки ОН Нікараґуа за те, що уряд сандіністів продовжує атакувати своїх сусідів і тому немає нічого дивного, що вони приготовляються до оборони перед своїм аґресивним сусідом. Більше того, — заявила Киркпатрик, — уряд Нікараґуа висилає до немарксистських країн в Центральній Америці своїх аґентів, які, діючи потаємно, приготовляють підривні і повстанські групи і постачають їх зброєю й іншим військовим матеріялом, що його у великій кількості доставляють до Нікараґуа Совєтський Союз і Куба. Вона категорично відкинула скаргу Нікараґуа до Міжнародного Суду, як безпідставну і базовану на пропаґанді, яку комуністичний світ веде тепер проти ЗСА. Свої обвинувачення Киркпатрик повторила під час виступу на конференції адвокатів в Ню Йорку і цю промову в дипломатичних колах вважають основною відповіддю Адміністрації на критику політики в Центральній Америці.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Ричард Ніксон, який продав свої спогади про його президентуру і перебування в Білому Домі для телекомпанії Сі-Бі-Ес за 500,000 долярів і ці його „спогади" були вже частинно використані у двох передачах, критикує тепер покійного президента Ф.-Кеннеді, що він, мовляв, був жорстокою людиною і дозволяв підслуховувати всіх осіб, які були невигідні чи шкідливі для нього чи Демократичної партії. „У його президентській імперії", говорить Р. Ніксон, підслуховували навіть кореспондентів, які працювали над матеріялами про артистку Мерілин Монро. Інтерв'ю з Ніксоном про Дж. Кеннеді було передане у програмі Сі-Бі-Ес „60 хвилин". Він також жалує, що дозволив своєму віцепрезидентові Спіро Еґню зрезиґнувати в 1973 році, бо в порівнянні до інших його злочин був малий. Ніксон згадує також про брата Дж. Кеннеді, Роберта, генерального прокуратора, якому брат-президент дозволив все робити в ім'я безпеки країни, хоч Ніксон дуже сумнівається чи це дійсно було роблене в добрій вірі.

ДЖЕРАЛД КЛЕЧКА, демократ з Висконсину, був заприсяжений в Палаті Репрезентантів і формально зайняв місце колишнього впливового конґресмена Клемента Заблоцкого, який помер у Вашінгтоні минулого року. Його каденція триватиме дев'ять місяців, а потім він мусітиме змагатися за місце в Конґресі у звичайних виборах.

ПРЕЗИДЕНТ НАЙБІЛЬШОЇ американської профспілки АФЛ-КІО Лейн Киркленд побоюється розколу у профспілці з приводу поспішної підтримки профспілкової ради для одного з демократичних кандидатів Волтера Мондейла. Симпатики Республіканської партії і прихильники сенатора Ґері Гарта і проповідника Джессі Джексона сильно критикують провід Американської федерації праці - Конґресу індустріяльних організацій за її поспішну і нерозважну політичну стратегію. Більшість поміркованих профспілкових діячів вважають, що профспілка повинна задержати невтральність і не мішатися до передвиборчої кампанії. В противному випадку вона все матиме ворогів.

НЕГРИТЯНСЬКИЙ ПРОПОВІДНИК, один з кандидатів на президента від Демократичної партії, вживаючи реторику таємної організації „Чорні пантери" у своїй передвиборчій кампанії, може, своєю неперевершеною активністю і згуртуванням біля себе великого числа молодих негритянських активістів, змусити Крайовий комітет Демократичної партії висунути його як одного з перших кандидатів на віцепрезидента і до цього він мабуть змагає, — кажуть політичні спостерігачі. Цю думку поділяє інший негритянський активіст Елдридж Клівер, організатор колись дуже рухливої групи „Чорні пантери".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Закріплення совєтської окупації в Афганістані

Цього року в грудні буде вже п'ять літ від часу мілітарної інвазії і захоплення Афганістану совєтськими збройними силами. Тому, що в гористих околицях цієї країни афганські повстанці ведуть далі збройний опір проти совєтського окупанта, у західньому світі утверджується загальне переконання, що совєти „застрягли" в Афганістані і що раніше чи пізніше вони будуть змушені забиратися з цеї азійської країни.

Цілком протилежні погляди в цій справі виявив професор Колюмбійського університету Зальмей Халільзад в статті „Московський кулак над афганцями", що недавно була поміщена в „Ню Йорк Таймсі".

За ці останні роки зуміла Москва зорганізувати сильну, 20,000-ну афганську таємну поліцію — сили безпеки, яку називають „Хад", і яка є всеціло під контролею КҐБ. Це оці органи безпеки, які в першу чергу винищують афганських повстанців. Цебто афганці вбивають афганців. Є ще т. зв. „революційні ґвардії", які патрулюють по містах; на провінції, цебто по афганських селах, діє т. зв. „родова міліція", цебто узброєні відділи з різних ісламських племен. Усю поліцію дуже добре оплачує маріонетковий уряд.

Совєти теж переорганізували 30,000-ну афганську армію, яка є на послугах совєтської окупаційної команди. Всі ці збройні сили мали знищити понад 500,000 афганців. Совєтська окупаційна армія в числі 100,000 втратила біля 10,000 осіб цебто по 2,000 кожного року від часу окупації. Щоб зменшити втрати в людях, Москва дуже часто користується літаками для нищення партизанських відділів.

Совєти і їх місцеві квіслінґи вправді не контролюють цілої території Афганістану, одначе Москва зробила великий поступ у „совєтизації" країни. Москва всеціло контролює економічне життя країни, особливо експлуатацію нафтових і ґазових продуктів. Афганістан має ряд шляхів зі Совєтським Союзом, що уможливлює постійну й швидку комунікацію.

Москва також збільшила наукові і культурні зв'язки з Афганістаном. Біля 10,000 молодих афганців перебуває тепер на студіях в СССР і сателітних країнах Східньої Европи, і навіть коли б тільки половина з тих студентів по повороті до Афганістану залишилася вірна комунізмові, Москва матиме сильну підтримку в тих людях після закінчення їхніх студій.

Західній світ уже призвичаївся до совєтської окупації Афганістану, і багато американських союзників натискають на американський Уряд, щоб він злагіднив свою критику Совєтського Союзу за окупацію Афганістану. А час, як бачимо, працює в користь Москви.

З консолідацією совєтської окупації Афганістану посилюються шантажі СССР супроти Пакистану, який є ворожо наставлений до Совєтського Союзу, як і до його загарбання Афганістану. Вже тепер є помітний натиск Москви на Пакистан, щоб його правління визнало уряд Бабрака Кармаля.

Кремль почувається настільки певним свого положення в Афганістані, що починає будувати летовища в Долині Гельманд, поліпшуючи тактичний доступ Арабського моря та до Гормузької протоки. Тим більше перед Америкою відносно Афганістану — важливі і відповідальні завдання.

Опір афганських повстанців — це єдина під цю пору сила, яка перешкоджає росіянам в повній совєтизації окупованого Афганістану. Але цей афганський рух спротиву має великі слабості й недомагання: повний хаос, дисорганізація, брак зброї й іншого потрібного випосаження та, що дуже важливе, відсутність визначного союзника за кордоном.

Професор Халільзад переконаний, що американська допомога в повній координації з Пакистаном могла б спричинитися до збільшеної ефективности цього руху. Західні демократії, Китай та країни над Перською затокою повинні мати активний голос в справі допомоги антисовєтським повстанцям. Така скоординована дія може не доведе до евакуації з Афганістану, але може скріпити оборону залишених на свої сили афганських повстанців проти совєтських загарбників їхньої країни.

Володимир Левенець

КЛОПОТИ ЗСА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ І З ГУССЕЙНОМ

Король Йорданії Гуссейн, який, як відомо, недавно відвідував З'єднані Стейти Америки і зустрічався тут з президентом Роналдом Реґеном і його найближчими співробітниками, відмежувався від американської концепції замирення на Близькому Сході і заявив, що Уряд ЗСА не може бути посередником у конфлікті між арабськими державами й Ізраїлем, бо він, Уряд, занадто заангажований по стороні Ізраїля.

Завваґа йорданського короля викликала була не то констернацію, не то поденервування у вашінґтонських колах, зокрема в Державному департаменті, який після розмови з Гуссейном, мав намір продовжувати заініційовану президентом Р. Реґеном мирну політику, остаточною метою якої було піднесення мирового договору бодай декількох арабських держав, в тому числі Йорданії з Ізраїлем і визнання ними права ізраїльського народу на самостійне існування. Йорданія в тому випадку мала відіграти провідну ролю у допомозі розв'язки палестинського питання з огляду на відносно добрі відносини Гуссейна з лідером Палестинської Визвольної Організації Ясіром Арафатом і провідниками менших палестинських фракцій, а також керівників місцевих громад чи скупчень арабів на окупованих ізраїльтянами арабських землях.

Як відомо, концепція Р. Реґена передбачала створення окремої палестинської одиниці, тобто самостійної території у федерації з Йорданією, принайменше на початку самоуправи палестинців, які у фракційному роздрібленні ледве чи дали б собі самі раду. Де мала б бути така територія? На західньому березі ріки Йордан і в проміжку Ґази. І тут, на захоплених Ізраїлем колишніх арабських землях почалась справжня трудність у розв'язці палестинської проблеми і виявилась непопулярність концепції З'єднаних Стейтів Америки. Король Гуссейн у розмові з кореспондентом газети „Ню Йорк Таймс", витяги з якої передрукували численні наші американські газети, проголосив, можна б сказати, відмову Йорданії, а тим більше й інших екстремних арабських держав, від американського пляну і цілковито відмежувався від недавно встановлених між ним і Р. Реґеном політичних принципів на Близькому Сході. Більше того, він заявив, що Ізраїль знаходиться на арабських землях й існує тільки завдяки великій американській мілітарній і економічній підтримці. Ця співпраця ЗСА з Ізраїлем, на думку Гуссейна, сягає так далеко, що викликає враження немов би Вашінґтон знаходився під диктатом Єрусалиму, а, розумово беручи, повинно б бути навпаки.

У такому контексті укладу сил і перевазі симпатій Америки до Ізраїля, — каже король Йорданії, — не можна собі уявити, щоб араби сідали за один стіл з ізраїльцями до переговорів до часу, поки триватиме така несприятлива для арабів ситуація. „Ви поставили на ізраїльську карту і тому політика ЗСА на Близькому Сході ніколи не матиме успіху", — заявив Гуссейн, виявляючи глибоке затурбування і неспокій розвитком подій в Ливані, Сирії та багатьох інших країнах арабського світу, не говорячи вже про воюючі між собою Ірак з Іраном.

Американський журнал „Нешенел Рев'ю" також висловив свою думку до цієї справи, насвітливши у числі з 20-го квітня становище Гуссейна. Журнал пригадує про колосальну матеріяльну допомогу ЗСА для Ізраїля, яка не тільки викликає заздрість в інших, арабських держав, але зміцнює ізраїльський „арґумент", що проблема палестинців — це не земля, не територія, а квестія народу, якому, без сумніву, належиться самоуправа. Але і тут палестинців ділиться на дві категорії, — каже Гуссейн, — на „добрих і льояльних", на тих, які живуть сьогодні в межах Ізраїля, і тих, які ведуть відкриту боротьбу за встановлення території і влади для палестинського народу.

„Нешенел Рев'ю" пише, що Ізраїль був і залишиться надійним альянтом і заприязненою із ЗСА державою на Близькому Сході і, як така вона повинна бути визнаною більш формально через прийняття відповідного законопроєкту в обидвох палатах Конґресу та на форумах міжнародних організацій, а її суверенність повинні заґарантувати принаймні країни вільного світу. Навіть Єрусалим повинен бути визнаний де факто столицею тієї держави й інтеґрований до ізраїльської території, але Вашінґтонові конечно треба виразно заявити ізраїльським лідерам, щоб вони звільнили проміжок Ґази і західнього берегу ріки Йордан для цього, щоб там створити територію для палестинців, яким така територія без сумніву належиться.

Кожного року, — пишеться у згаданій статті, — ЗСА дають 2,5 більйона долярів військової і 250 мільйонів економічної та іншої допомоги, для Ізраїля. І ця сума повинна бути вистачальною для того, щоб Президент цієї держави, чи кандидати на президента в цьому році, мали сміливість сказати відкрито ізраїльцям, що вони своєю політикою і своїми мілітарними акціями не шкодили американській політичній стратеґії на Близькому Сході і не ставили ЗСА у незручне положення з якого Вашінґтон виходить із надщербленим престижем.

Із настороженістю треба б поставитись до пропозицій Гуссейна щодо участи Совєтського Союзу у переговорах про замирення на Близькому Сході, бо, мовляв, СССР є приятелем і союзником Сирії так, як ЗСА є союзником Ізраїля. Очевидно, державний секретар ЗСА Джордж Шулц в першу чергу і інші американські відповідальні урядові речники спершу дуже здивувались таким становищем Гуссейна, який ні словом не згадував про свої приховані думки і пляни під час перебування і розмов у Вашінґтоні в лютому ц. р. Щойно тепер виходять на денне світло деякі справи, про які не згадували речники Уряду, ані засоби інформації. Гуссейн, наприклад, домагався від президента Р. Реґена, щоб на форумі ОН підтримати резолюцію, яка вимагає від Ізраїля негайного звільнення Ґази і західнього берега та припинення політики поселення ізраїльтян на цих землях. Іншою, дещо прихованою справою, були намагання Гуссейна схилити ЗСА до безпосередніх переговорів з представниками Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата.

Єдиною надією на покращання ситуації і відносин між ЗСА і Йорданією є те, що дотеперішній Уряд, контрольований республіканцями, залишиться ще на чергових чотири роки. Він має вже готову концепцію розв'язки палестинської проблеми і встановлення миру на Близькому Сході. Невідомо, як в цьому відношенні поступатимуть демократи, бо з дотеперішних, неповажних, дуже часто підлабузницьких і нереальних виступів Волтера Мондейла і сен. Ґері Гарта, тяжко зорієнтуватися, яка буде політика демократів у цьому районі світу. Але якою вона не була б арабський фактор мусить бути врахований, бо інакше ЗСА опиниться в цілковитій ізоляції і, як каже Гуссейн, „сядуть на мілину", а в крайньому випадку ініціятиву на Близькому Сході переберуть в свої руки комуно-московські імперіялісти та їхні васалі, чого треба б Вашінґтонові остерігатись.

Юрій Гасецький

Британці у козацькім війську

Українські науковці в різних публікаціях звертали увагу на чужинців, які служили в козацькому війську на Запоріжжі або в Гетьманщині. Такі праці є про сербів, вірменів, грузинів, лотишів, греків, поляків, білорусів, росіян і циганів.

Менше знаємо про західніх европейців — хоч вони також знаходилися між козаками. Тут хочу звернути увагу на британців, а спеціяльно на шкотів чи шотляндців. В XVI до XVIII століття багато шкотів мусіло залишити свою батьківщину через релігійні та національні війни в Англії. Вони, звичайно, ставали наємними вояками і боролися за платню в різних чужинецьких військах. Деякі з них служили в Східній Европі і мали вплив на перебіг подій в Україні.

У реєстрі козацького війська Богдана Хмельницького з 1949 року знаходимо п'ять британців — з них чотири шкоти і один англієць. Вони звичайні реєстровані козаки порозкидані по цілій Гетьманщині — двох на Правобережжі, а трьох на Лівобережжі. Це Степан Ґлен з III Київської сотні; Ґеорґі Ґочам з Бершадської сотні Уманського полку; Тиміш МекҐрет з І Миргородської сотні; Федір Ґершон з Лукомської сотні Полтавського полку та англієць Іван Бирн з Сенчанської сотні Миргородського полку. Ніякий з цих козаків не заавансував на старшин і їхня доля невідома.

Одначе напрошуються питання — звідки вони взялися? Знаємо з джерел, що під Замостям в грудні 1648 року на бік Хмельницького перейшли два відділи наємних вояків — один німецький, а другий шкотів. Їх реченець служби полякам скінчився і вони почали службу у Хмельницького. Можливо, що деякі з цих найманців залишилися між козаками, одружилися і вступили в Реєстр, як реєстрові козаки. Друга можливість, більше прозаїчна. Шкоти як купці жили в Польщі від початку XVI сторіччя. Вони мали свою корпорацію визнану польськими королями і займалися дрібною торгівлею між містом, а селом, щось так, як пізніші мандрівні крамарі під час Хмельниччини, вони вступили в козацьке військо і в ньому залишилися.

Крім них напевно були інші. Довгий час приписувано шкотське походження славному полковникові Максимові Кривоносові, хоч це неправдоподібне.

Наємні вояки знаходилися у всіх державах спеціяльно після закінчення першої европейської війни, а саме Тридцятилітньої Війни (1618-48). Хочу тут згадати трьох британців, які служили в польськім і російськім військах, а їх кар'єра була зв'язана з Україною. Патрик Ґордон, шкот, в 1650 роках служив у шведській та польській арміях, а в 1661 році перейшов на службу російську. В роках 1667-1686 перебував на Україні і командував в Чигирині під час облоги турками в 1678 році. Ґордон разом з козаками генерального обозного Павла Животовського та російським гарнізоном боронили міста два місяці. Він залишив цінний щоденник зі свого життя, який тільки частинно опублікований.

Другий наємник, це ірляндський генерал Петро Лейсі. В 1733 Лейсі командував армією, що складалася з козацького корпусу під проводом генерального обозного Якова Лизогуба й інших частин. Лейсі ходив в Польщу, щоб підтримати кандидатуру саксонського короля Августа III на польському троні. Також Лейсі провадив частину армії, що складалася з козаків в турецькій війні 1736-39.

Останій з них - це шкот Джеймс Кейт. Він разом з Лейсі та німцем Мініхом командували російською армією проти турків в 1736-39. Під його проводом билися запорожці та гетьманські козаки. В 1740 році він виповняв функцію правителя України, бо після смерти гетьмана Данила Апостола (1727-34) російська влада не дозволила на вибір нового гетьмана аж до 1750 року. Гетьманщиною рядила Малоросійська Колеґія під назвою Правління Гетьманського Уряду, а її головою в 1740 році був генерал Кейт.

У короткім огляді неможливо подати більше інформацій про цих та інших британців, що службово були пов'язані з козаками та Україною. Одначе треба звернути увагу на них, вони бо заслуговують на більшу увагу, зокрема в в Північній Америці.

Д-р Святослав Шумський

ЛОС АНДЖЕЛЕС ПЕРЕД ОЛІМПІЯДОЮ

Літо, при кінці липня, 1984 року, це літо особливого призначення нашій країні, а передусім знаменне воно для метрополії західнього побережжя, яким є третє по своїй величині місто ЗСА, — широко-розкинений Лос Анджелес в Каліфорнії.

Залишиться цьогорічне літо, як ряд споминів радісних одним та сумних у своїм розчаруванні іншим, як також мозаїкою вражінь та переживань на довгі роки, тому що Лос Анджелес буде господарем XIII Олімпіяди. Так „місто ангелів" яке непомітно усім висунулося на арену світової уваги своєю індустрією виробу літаків і фільмів та розвагових центрів на чолі зі славним Діснеленд, знову буде центром уваги народів нашої плянети, бо тут на декілька тижнів з традиційним полум'ям олімпійського смолоскипу, відновиться вже у модерних формах, ряд спортових змагань найкращих змагунів і змагунок з країн усіх континентів, за зразком перших змагань античного Олімпу в старій Греції.

Беручи під увагу цей колосальний у своїй многогранності проєкт, Лос Анджелес вже від довшого часу веде старанні приготування. Впарі з викінченням олімпійського басейну, модернізацію та відновлення стадіонів, ведеться акція придбання працівників спеціяльного призначення включно з шоферами і провідниками для міжнародних атлетів і туристів, конечним преквізитом яких є знання мов, а також і вміння бути живим прикладом гостинности країни і міста. Всі сподіваються гарної погоди і чистого повітря. Впарі з передолімпійськими приготуваннями починають „зникати" славні „графіті", якими „оздоблювали" стіни домів, парканів та мостів „фрівеїв", мехіканські ґенґі", а на їх місце появляються гарно виконані малюнки та змістовні композиції, які подекуди дають приємну для зору різноманітність та відвертають увагу від монотонности цементу та асфальту великого міста.

Майже всюди вже виставлено на продаж олімпійські сувеніри, де передусім відзначається своєю відважною та твердою поставою „олімпійський орел" — офіційний символ цьогорічної Олімпіяди в ЗСА. Водночас з тим великим проєктом, сітка Ей-Бі-Сі готує 660-милевий відеотейп каблів, 64 ручних камер для фільмувань та 144 — великих студійних. Крім того вживатиме 32 автомобілеві „відео"-одиниці, — п'ять гелікоптерів, тисячі осіб обслуги і для їх транспорту з 12-ти віддалених від себе готелів 800 авт. Кошти продукції становлять 100 мільйонів дол. Це є лише подані цифри однієї фірми, яка отримала право телевізійного пересилання, яке до речі коштує 225 мільйонів долярів. Окрім згаданої сітки будуть присутні й інші, у більшості неамериканські компанії, які отримали на це право.

Отож, сподіваємось вітати у нашому Лос Анджелесі під час Олімпіяди понад 1 мільйон гостей, а тому готелі, мотелі та навіть і приватні резиденції готовляться на велике „жниво". А це тому, що не зважаючи на усі намагання деяких радних міста включно з посадником, досьогодні не вдалося здобути більшости голосів

Закінчення на 5

БИЛЛІ ҐРЕҐЕМ, євангелицький проповідник, заявив у розмові з кореспондентами, що він поважно застановляється над другою подорожжю до Совєтського Союзу, не зважаючи на те, що його заяву про відносини в СССР і „свободу" Церкви сильно критикували різні прошарки суспільства після його першої подорожі. 65-річний євангелист заявив, що він отримав запрошеня від Всеєвангельської ради в СССР і керівництва Російської Православної Церкви. Запрошення було вислане, очевидно, в погодженні із совєтськими урядовими чинниками. Б. Ґреґем каже, що йому пропонують відвідати декілька місцевостей в СССР і виголосити там євангельські проповіді. Ґреґем, який свого часу називав комуністів „синами диявола", був зручно використаний совєтською пропагандивною машиною для поширення інформацій на Заході про „свободу" релігії в цій офіційно атеїстичній країні, кажуть спостерігачі.

Рената Бабак

ПРО ТВОРЦІВ КУЛЬТУРИ

Психологи режиму СССР дуже добре знають, що коли вони виштовхують українців з України, або розсилають їх по Росії, не дозволяючи їм жити на своїй землі, — а я маю на увазі творців національної культури: художників, письменників і композиторів, — то всі вони без рідної землі, природи і оточення вмирають творчо назавжди. Це є незаперечний життєвий факт. І ті, хто за кордоном своєї батьківщини, намагаються малювати картини, писати художню літературу і компонувати справжню музику, часто творять бліді, безжиттєві і вимучені відбитки далекого і забутого минулого, бутафорію, яка не в силах віддзеркалити живу Україну і її народ.

Ми, українці, які живемо тут, на Заході, є тільки маленькою частиною української нації, і якщо ми тут не будемо пропаґувати творчости сучасних українських композиторів, які працюють у тяжких умовах диктатури в Україні, і, не зважаючи на це, створюють національну українську музику, зберігаючи і розвиваючи традиції нашої культури, то ми обкрадатимемо самі себе і не дамо пізнати вповні західньому світові української культури. Ми є, так би мовити, малою гілкою, відірваною від великого дуба. Там, у ньому, є наша сила, в цілющих соках рідної землі і природи. І якщо хтось із композиторів в Україні часто-густо примушений написати якийсь твір на тему, яка нам ідейно не подобається, то адже такий його компроміс з режимом все ж дає творцеві можливість творити, тобто написати багато творів справжньої національної української музики, розвиваючи її і тим самим гальмуючи процес намагання її русифікувати.

Не бойкотуючи, а підтримуючи цих творців культури тут, на Заході, виконуючи твори їхні раз-у-раз, ми не тільки популяризуємо нашу багату музичну культуру, яка нічим не поступається перед світовою музикою, але гідно репрезентуємо і самі себе. Це ж не таємниця, що більшість сучасних українських композиторів — це мистці високої школи, і вони заслуговують на нашу підтримку; а вона — наша підтримка, в свою чергу допоможе їм там, бо, завдяки відомості їхніх прізвищ тут, ці мистці можуть отримати більше свободи для творчости під займанщиною. Все це дасть їм надхнення далі розвивати національну українську музику й менше навіть йти на компроміси.

Очевидно в Україні не кожний, хто компонує, — є творцем і виразником української культури, бо там існують і такі, що майже зовсім зросійщилися, а в їхніх творах тільки слова залишились українськими, а музика вже основана на засадах російського чи якого іншого народного мелосу. Але не про них тут мова. Кличу я цінити тих композиторів, які борються за збереження національної української культури і творять її, і зовсім-зовсім не заслуговують від нас на те, щоб їх відрікатися, бож тоді відмовляємося ми від свого українського народу, від усієї української нації, яка там, а не тут.

Оця наша — не своя земля Україна, — вся до останньої крихітки землі є там, а не тут. І наша національна сила в творчості, яку народжувала і народжує ота наша земля.

Так чи не слід же нам взяти як прапор їхню творчість і нести її гідно у великий, хоч чужий, але гостинний нам світ. А тут, на Заході, нам потрібне і народне мистецтво — і навіть легка музика — сантиментальні пісеньки, які зворушують серце і викликають сльози смутку за втраченим далеким нашим раєм; але все на своєму місці і в свій час. Для внутрішнього вжитку потрібна навіть кабаретова творчість, — але тільки справжнє високе мистецтво може вивести нас на світовий форум.

Чому я про це все пишу? Одна людина ласкаво прислала мені вирізку статтейки мені невідомого криптоніма „Б. Л." з одного неназваного ним періодика, що появляється у вільному світі; цей автор „Б. Л." обурюється на мій вибір пісень у програмі „голодоморного концерту", як він висловився, 2-го жовтня 1983 року у Вашінґтоні.

Тоді я виконала твір сучасного композитора В. Кирейка арію Мавки з опери „Лісова Пісня", лібретто Лесі Українки. „Б. Л." обурюється на Кирейка тому, що цей самий В. Кирейко створив, мовляв, симфонію, присвячену пресумній річниці — 300-річчя „воз'єднання" України з Росією. Знаючи добре умови праці в СССР, — бо я сама звідти щойно 10 років, — я можу собі уявити, що сталося б композиторові, якщо б він таку, замовлену йому владою симфонію відмовився б компонувати... Все це загально відомі речі, і не гаразд робить цей анонімний автор, на мою думку, що кидає анатему на культуротворців з України, ще й пише так, начебто він висловлює думку усіх українців на поселеннях. Думаю також, що йому не слід було писати лиш під ініціялами, а підписатися повним прізвищем. Нехай би і я і читачі його статті знали, хто він той герой, що судить, на волі бувши, тих, хто закутий в кайдани. На щастя більшість українців на Заході давно вже довели не словами, а ділом, що вони розуміють головну мету нашого тут перебування. Більшість українців у вільному світі постійно ведуть популяризацію у західньому світі найкращих перлин творчости українських мистців і з минулих десятиліть (чи століть) і з сучасної України.

Українські патріоти завжди так будуть чинити, — даючи надхнення культуротворцям під червоною займанщиною на постійну боротьбу за збереження і чистоту української культури. Ми, українці, вдячні їм за стійкість і за їхній частий героїзм. Ці мистці стоять у першій лаві боротьби за життя української культури, а української музики зокрема, бо знають, що з занепадом музики і української пісні-думи зникне і вся культура нації, а за нею і сама нація припинить своє існування. До цього всього ми не сміємо допустити, бо і від нас багато залежить. Залежить якраз від нас те, чи дамо ми, чи не дамо Україні тепер нашої підтримки, щоб вона далі була українською, і щоб наш народ надалі залишився українським народом, а не „совєтським народом", якому промовлятиме до серця і душі вже не українська, а російська культура. Тож не допомагаймо ворогам України (нехай і несвідомо, як криптонім Б. Л.) швидше здійснити „злиття націй".

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

XX КОНВЕНЦІЯ

26, 27 і 28-го травня 1984 р., Ню Йорк, Н. Й.

...„Іти крок за кроком, добиватися вищого розвою людства, поборювати назадницькі переконання, доказувати силу і спосібність, дану жінці природою, пробивати свіжі шляхи в майбутнє"...

Наталія Кобринська

Любов Коленська

ДО СТОРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО РУХУ

„Не забувайте за свій край, за свої полишені сестри! Не зривайте з ними зносин і помагайте їм оскільки Вас на те стане". (Наталія Кобринська: „До заморських сестер", „Свобода", 26-го травня 1904 року).

Ці слова заклику Наталії Кобринської, піонерки українського жіночого руху, до українок в Америці в році 1904 висловлюють одну з головних ідей українського жіночого руху: неподільність душі української жінки без уваги на місце її перебування — на рідному материку чи поза його межами. А далі, в доповненні до попереднього, Н. Кобринська закликає: „Будіться, Сестри, ставайте до праці задля своєї і народної свободи!" І цей заклик став для сучасниць Кобринської, як і пізніших поколінь — „горіючим кущем на Хориві", надхненним і чітким дороговказом, єдиною і невідкличною метою.

* * *

Український жіночий рух, з якого виникли і в який влилися різні українські жіночі організації, переступає сторічний поріг своєї трудної, безупинної праці. Сто років — це довгий час і довга дорога твердих випробувань, однаково успіхів, як і невдач; це їх завзяття і витривалість, їх величезний підйом у суспільному й життєвому аспектах, це їх милевий крок вперед у професійній ієрархії, це їх оновлення і передусім право нарешті бути особою, бути окремішньою індивідуальністю і мати змогу працювати і змагатись для добра і щастя українського народу — пліч-о-пліч із чоловіками.

Гляньмо на один із найживіших струменів українського жіночого руху, на одну із найбільш громадсько-продуктивних і поступових організацій, яка, не дивлячись на всілякі лихоліття, зуміла не лиш перетривати, але з кожним роком зміцнялася у своєму рості, в розбудові нових вартостей, яка видала чільних діячок не тільки на суто жіночому, але й на загальногромадському форумі, завжди керована ідеєю допомагати своєму народові. Мова про Союз Українок взагалі, а Союз Українок Америки зокрема. Колись, як і сьогодні, на плечах цього Союзу було і є нести всебічну допомогу потребуючим, берегти й утривалювати українську культуру, і зокрема виховувати нові покоління в дусі найвищого ідеалу своєї нації, її національної незалежности і державної суверенности.

Сьогодні праця Союзу Українок у вільному світі не менше, якщо не більше на потребу, як будь-коли досі, передусім тому, щоб змогти своїм трудом надолужити примусову мовчазність своїх сестер на рідній і все ще не своїй землі, які не можуть поодиноко, ані тим більш зорганізовано працювати для своєї батьківщини.

Щоб збагнути ролю нашого жіноцтва і його „руху" в житті і розвитку нашого народу протягом цього сторіччя, відгорнімо завісу сторічного часу бодай у деяких ділянках та погляньмо у глибінь тієї бездонної криниці, у чистій, джерельній воді якої можна побачити і українське небо і галузки дерев національного росту і соняшні краплини української душі... А далі, начебто у якомусь завуальованому фіолеті — близько нас уже видно жінок і чутно відгомін їхніх слів, не такий уже далекий...

* * *

Почнімо від того, що було в началі всього — від слова, від літератури.

Передвісницею українського жіночого руху в літературі була Марко Вовчок, яка в своїх оповіданнях („Народні оповідання") змалювала недолю жінки кріпачки. Порушували питання української жінки, змальовуючи її психологічну сильветку — в різному часі, в різних обставинах із різних углів — Наталія Кобринська, Євгенія Ярошинська, Уляна Кравченко, Ольга Кобилянська, Дарія Ярославська і Докія Гуменна та багато-багато інших українських письменниць. Не слід забути і Ольгу Драгоманівну-Косач (Олену Пчілку) і діячку Олену Кисілевську.

Із того часу перед нами вилонюються дві жіночі — так мовити б — долі: одна в Центральній Україні, друга в Галичині. На Наддніпрянщині жінка могла вести себе свобідніше, менше вимушено, мала можливість едукації, вона, як і чоловіки, могла бути в центрі мистецького чи суспільного життя — користуючись цим уже за власною вподобою. Але така можливість там для неї існувала. Промовистий приклад цього — це драма „Бояриня", в якій Леся Українка устами Оксани дораджує своєму мужеві Степанові: „Як я умру, ти не бери вже вдруге українки, візьми московку ліпше... , бо всі ми ріжемо словами, а тут (у Москві) жінки плохі, вони бояться..." А потім у цій же драмі поетеса пише, що в Москві не дозволялось самій жінці виходити поза дім й не можна було їй перебувати поміж чоловіками; виходила вона тільки до гостей, щоб їх почастувати. Жила вона в замкненому жіночому гурті. Оксанина ж зовиця Ганна не могла навіть зустрічатися зі своїм судженим, а як одружувались у цьому злощасному краю, то через сваху. Понуре було життя московки, понуре і бідне, позбавлене кольориту, а обичаї смутні. І цьому дивувалася героїня „Боярині", з жалем і тугою, згадуючи своє вільне і погідне життя в Україні.

„Народницький рух", який поширювався в Україні, ще ширше відкривав дорогу наддніпрянці у різні можливості. Засновувались недільні школи для робітників, у яких навчали жінки; відкрито Вищі Жіночі Курси в Києві і Харкові, а з ними посеред жінок зростала освіта, бадьорішав їхній рух і свіжість його подуву манила жінку у нові і дальші дороги. В Києві, в результаті отого процесу, постав перший гурток студенток Вищих Жіночих Курсів під проводом Олени Доброграєвої. Згодом, після першої російської революції, виник Жіночий Союз, а за ним його Філії по різних містах України. Пізніше цей Союз існував нелегально. Заснувався він тоді завдяки таким передовим громадянкам, як Олена Пчілка, Людмила Старицька-Черняхівська, Софія Русова та інші. У той час замітною організацією був і український Відділ Всеросійського Союзу Рівноправности Жінок у Полтаві, який видав маніфест у справі автономії України. Але перед Першою світовою війною зліквідовано всі українські організації, а з ними жіночі. Після революції, у 1917 році, по всій Україні постають Українські Жіночі Громади та Спілки. Недовгий час у Кам'янці Подільському існував ще Союз Українок, але його, як і інші товариства й організації, совєтська влада зліквідувала, назвавши його — „буржуазно-націоналістичним". Згодом, під совєтським караулом, український жіночий рух на Наддніпрянщині був змушений припинити свою діяльність.

Про „Жіночий рух на Наддніпрянщині" писала в грудневих числах „Свободи" 1954 року Н. Дорошенко-Савченко, пов'язуючи його водно з українським жіночим рухом у Галичині. „Жіночий рух на Наддніпрянщині, — пише вона, — не був вузько-егоїстичним-феміністичним. Підставовим постулятом мав, звичайно, рівноправність для всього українського жіноцтва, без обмеження клясового, цебто був демократичним. Був також ідейним, національно-політичним, і метою своєю ставив домагання самостійної, незалежної, соборної України. Отже носив характер соборницький. Це соборницьке наставлення проходить червоною ниткою через усі намагання наддніпрянок до своєї емансипації, і наше жіноцтво піддержувало зв'язки з організованим жіноцтвом Західньої України ще від 80 років, зокрема з славною піонеркою жіночого руху в Західній Україні — Наталією Кобринською". Слова Н. Дорошенко-Савченко тільки підтверджують оту одноцілість і неподільність ідей і праці української жінки, до яких закликала Наталія Кобринська, справжня зоря на небозводі українського жіночого руху, обдарована рішучістю, інтелігенцією, відвагою ставити спротив заскорузлим своїм землякам. Вона перша в українській спільноті виступила за право жінки на освіту і працю, за належне місце жінки в громадянстві, за її людську гідність.

Наталія Кобринська (1851-1920) — дочка священика о. Івана Озаркевича, посла до сойму. Вона — публіцист, письменник, суспільний реформатор та ідеолог-пропагатор, піонер нечуваних до того часу відважних ідей. Це вийняткова жінка, що на десятиріччя випередила своїх сучасників. Щоб нав'язати зв'язки з міжнародним світом, вона подорожує; відвідує Швайцарію, Відень і Прагу. Нечужим був їй тодішній літературний український світ, а з деякими письменниками; як, наприклад, з Іваном Франком, Осипом Маковеєм чи публіцистом, громадським діячем і вченим Остапом Терлецьким її в'язала близька приязнь.

Та особливий вплив на формування Кобринської життя мала її особиста трагедія: після кількох років щасливого подружжя, вона залишилася вдовою, але не попадає у безодню розпачу, а кидається у вир суспільної праці. І тоді вона пише: „Серед розпучливого хаосу блиснув промінь світла, котрий навів мене на стежку, по котрій, здається, буду йти до кінця мого життя". І щоб допомогти неграмотній і збідованій злиднями і перевантаженій працею своїй посестрі селянці, як і жінці з інтелігентської верстви, що в силу обставин провадить паразитне життя із єдиною ціллю вийти заміж, Кобринська ставить перед українською громадою нові вимоги: освіта для жінок, звання, самостійний хліб, становище жінки в громаді. Здаючи собі справу, що здобути оту мету можна тільки зорганізованою дорогою, ця піонерка жіночого руху в 1884 році засновує Товариство Руських Женщин у Станиславові. Головною метою цього Товариства було пробудження жіноцтва шляхом самоосвіти; 1893 року це Товариство перетворюється на Клюб Русинок, а 1909 року з нього постає Жіноча Громада, що в 1917 році переміняється на галицьку українську жіночу організацію Союз Українок, який згодом розростається філіями по всій Галичині, опісля поширюється на Буковину, а відтак на українське поселення за океаном.

* * *

Повернімось ще до 1887 року, до врочистої хвилини, коли виходить перша українська жіноча публікація „Перший Вінок", ініціяторками і редакторками якої були Наталія Кобринська та Олена Пчілка. Це видання було особливо характеристичне ще й тим, що об'єднувало поетес і письменниць із західніх та східніх земель України. Іван Франко сказав, що „Перший Вінок" належить до найкращих і найбагатших публікацій, які виказали спроможності жінок володіти пером не гірше чоловіків, а іноді навіть, краще..." В цьому альманахові згуртувалися тоді найкращі письменницькі сили: Леся Українка, Уляна Кравченко, Олена Пчілка, Ганна Барвінок, Н. Кобринська, Є. Ярошинська—соборна Україна, що саме віддзеркалювало ідеал Н. Кобринської щодо співпраці поміж жінками, незалежно від клясового нашарування, місця народження чи місця перебування; важливо було одне, щоб їх об'єднувала одна мета—труд для свого народу.

І Кобринська прямує далі. Від Товариства Руських Женщин вона висуває кілька проєктів: петиційну акцію до австрійського парляменту, щоб жінкам здобути дозвіл на університетські студії, а, щоб полегшити життя селянкам-матерям, намагається розповсюднити по селах мережу дитячих садків і під час жнив та інших пильних робіт—спільні кухні.

У роках 1893, 95 і 96-му Кобринська видає збірник п. з. „Жіноча Доля". Про її публіцистичну працю, яка проходила гармонійно із громадською діяльністю, дуже прихильно висловлювалися Іван Франко та історик Михайло Грушевський.

Сьогодні виразно видно, скільки ідей Кобринської перейняв український жіночий рух наступної доби, включаючи їх у засадничі ідеологічні тези. До них якраз належить теза про найтісніший зв'язок жінок із національним визволенням народу,—твердить видатна діячка українського жіночого руху Мілена Рудницька. Вона і вказує на те, що хоч Кобринська боролася за рівні права з чоловіками на професійному і громадському полі, то, однак, вона не була за відокремленням суспільного життя на жіночу і чоловічу частини; навпаки, вона думала про включення жінок у суспільне життя, як живу і активну частину нації. Однією із основних ідей, що її перейняли від Кобринської наступні покоління, була цілковита автономія жіночого руху, жіночої організації, її незалежність від клясового нашарування, від партійно-політичного чи ідеологічного процесу, як і унезалежнення цих організацій від партійних й ідеологічних центрів. Іншими словами, Кобринська обстоювала суто демократичний характер жіночого руху,— писала сенаторка Мілена Рудницька в грудневих числах „Свободи" з 1954 року в статті „Ювілеї".

Слова Мілени Рудницької мають своє відлуння в Святах Селянки, які відбувалися по містах Галичини. Про це можна прочитати в журналі „Жінка", редаґованому М. Рудницькою, а згодом Оленою Федак Шепарович з 1-го жовтня 1935 року в статті „По наших жнивах" (Перші підсумки Свят Селянки). Там написано: „Метою цих Свят Селянки було не улаштовувати якісь народні фестини чи забави, щоб розважити народні маси, а передовсім віддати належні пошану і подяку тій нашій убогій селянці, що, мов та бджілка, ціле своє життя невтомно працює і мовчки переносить усі життєві незгоди і поневірки та з покорою віддає найкращі, найдорожчі плоди свого життя—дітей своїх, на службу своєму народові. Цю жінку, мовчазну і убогу, але гідну шани, хотіли ми звеличати і нагадати про неї світові та домагатись для неї незалежного місця. Другим завданням було показати цій жінці, що у її власній організації її сила і що тільки зорганізованими, густими лавами доб'ється вона кращої для себе долі. Такі масові виступи, які відбувалися під час Свят Селянки, родять віру у власні сили та скріпляють почуття єдности. І, здається, що це ми осягнули там, де Свята Селянки відбувались."

Крім улаштовування Свят Селянки по містах, членки Союзу Українок роз'їздили по селах, перепроваджували там курси гігієни, куховарські і читацькі, і намагалися включити селянку—„в орбіту громадських інтересів",—як це писала М. Рудницька.

Наталія Кобринська не узнавала компромісів, була одверта, рішуча, тому й зазнала багато критики, ворожнечі, гіркости. Революційні кличі для тодішнього—в деякій мірі загумінкового— суспільства видавались небезпечними. Але Кобринська від своїх принципів не відступала, завдяки чому український жіночий рух не припинив свого росту, а розвинувся до цієї величини, яким він є сьогодні.

Цікавою і революційною в той час була теж постать педагога і чільної громадянки, буковинської письменниці і публіцистки Євгенії Ярошинської (1868-1904), яка в 1904 році з нагоди 10-річчя Українського Народного Союзу, так само, як Кобринська, надіслала надрукований у „Свободі" свій „Заклик жінкам з-поза моря", в якому м. і. сказано: „На жінках поза морями тяжить велика місія, святий обов'язок вплинути на на розвій тих дітей, щоб принесли славу своєму народові. Від добрих матерів залежить добро народу. Перше мусите старатися, щоб ваші діти просвіщалися. Просвітою вони осягнуть собі незалежність. Але, крім просвіти, ви маєте чувати також над народністю ваших дітей. Маєте уважати на те, щоб діти не винародовилися, а осталися вірними Матері-Русі. Мусите їх вчити рідного слова, мусите защепити їм гарячу любов до тої бесіди. Мусите говорити їм, що там, за морем, в старім краю, є цілий народ, котрий розмовляє тою самою бесідою, і то є честю належати до того народу, бо він колись був славним; а не власна провина, лиш вороги спорядили йому теперішню залежність. Мусите розбудити в них сильну віру, що той народ двигнеться: до любови, до рідного мусите заохочувати своїх дітей, бо й вони ж кров від крови, кість від кости тих завзятців, що радше давалися на муки і смерть, як спроневірилися своїй вірі, своєму народові".

Вкінці вона остерігає: „Не дайтеся нікому на підмову. Найкращим пам'ятником буде те, що ваші діти будуть щирими русинами, вірними традиціям свого народу, які здвигнуть стяг волі і скажуть: „Ми—сильний, вільний Руський народ, а що ми сталися ним, це завдячуємо нашим матерям!" Проминули роки, а Заклик жінкам з-поза моря не тільки не втратив своєї актуальности, але навпаки в теперішніх обставинах і ситуації на рідній землі в поневоленій Україні та в нашому розвитку на поселеннях у вільному світі ця його актуальність ще збільшується.

* * *

Не історія українського жіночого руху та організацій, які з нього виникли, є темою цієї статті. Ми тільки з нагоди справді в кожному відношенні славного сторіччя цього руху та недалечкої уже XX Конвенції однієї із найбільших його частин, себто Союзу Українок, бажали короткими згадками накреслити початки цього руху, що зродився ще на рідній землі, і його сьогоднішнє продовжування і збагачування на поселеннях у вільному світі, та вказати на його вітальність також для сучасного і майбутнього як в Україні, так і на поселеннях, від самозбереження починаючи.

Очевидно, що в цій згадці, можна б сказати, напрошується опис бодай деяких із безлічі прикладів тієї справді преважливої для самозбереження і розвитку ролі, що її вже від десятиріч виконує наш Союз Українок Америки. Виконує він цю ролю в таких галузях дії і розвитку, як виховання дorосту, допомога потребуючим, втримування важливих для української справи міжнародних зв'язків, зберігання і розвій нашої культури та наших традицій, багатомовним прикладом чого може послужити Український Музей у Ню Йорку, єдина українська установа в цій світовій метрополії міжнародно за таку визнана—та багато-багато подібного. Але сподіваємося, що це зроблять більш кваліфіковані знавці цих проблем перед і на самій Конвенції СУА.

Ми ще бажали лиш ствердити, що всі окремі подвиги і досягнення нашого жіноцтва як на рідній землі, так на поселеннях далеко не вичерпують усієї активности цього жіноцтва. Воно ж рівночасно дає свій великий і часто подиву гідний вклад у наше загальне суспільно-ґромадське, культурне, економічне життя, у всі інші прояви, включно з політичним розвитком.

А все те, що діється під знаком жіночого руху і жіночих організацій, це саме те невід'ємне, чим наше жіноцтво збагачує нашу сучасну дійсність та промощує шлях до кращого, світлішого і щасливішого майбутнього.

Екзекутива Союзу Українок Америки закликає всіх учасниць Світового Українського Жіночого Конґресу, що відбувся у 1934 році у Станиславові, зголосити участь у полуденку XX Конвенції, що відбудеться в неділю, 27-го травня 1984 р. о год. 2-ій по пол., в готелі Ґренд Гаят в Ню Йорку, щоб їх привітати та представити учасницям Конвенції. Зголошення просимо присилати на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Convention, 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003; або телефоном: (212) 533-4646.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ XX КОНВЕНЦІЯ СУА

В днях 26-го, 27-го і 28-го травня 1984 року відбудеться в Ню Йорку, в готелі Ґренд Гаят, XX Конвенція Союзу Українок Америки. Конвенція відбуватиметься у 100-ліття Українського Жіночого Руху, частина програми якої буде присвячена згаданому 100-літтю.

Конвенцію попередять наради Головної Управи СУА, що відбудуться в п'ятницю, 25-го травня, в пополудневих годинах.

У програмі першого дня нарад до полудня є святочне відкриття, слово голови СУА Іванни Рожанковської, звіти, дискусія над звітами та їх прийняття, і надання почесного членства СУА.

Під час спільного полуденку, яким вестиме Аня Дидик, протоколярна секретарка СУА, будуть відзначені Відділи СУА за їхню віддану працю для добра організації, а теж голова СУА вручить грамоти найменованим почесним членкам СУА.

Після полуденку заплянованo доповіді: д-р Марта Богачевська-Хомяк „Українська жінка вчора і сьогодні", д-р Іванна Ратич „Фінанси СУА" і панель на тему „Український Музей і його майбутнє". Після закриття першого дня нарад, делеґатки відвідають Український Музей, де саме відбуватиметься виставка українського поселення. Спільною вечерою, яку приготовляє Нюйоркська Окружна Управа СУА, закінчиться перший день XX Конвенції СУА.

В неділю, після Богослужения, відбуватимуться до год. 1-ої по полудні наради Комісій: членства, пресової, зв'язків і виховної. На год. 2-гу по полудні запляновано святочний полуденок, на програму якого складатиметься: відзначення жінок за непересічні професійні осягнення, що переведе д-р Іванна Ратич, вручення грамот Відділам СУА, меценатам Українського Музею — д-р Богдан Цимбалістий та мистецька програма у виконанні вокального ансамблю хору „Думка". Полуденком вестиме Марта Федорів.

Недільну пополудневу програму виповнить панель Жіночої Конференції, що є свого роду продовженням Жіночої Конференції, яка відбулася дуже успішно в жовтні 1982 року на Союзівці. Після вечері відбудеться Конференція двомовних Відділів, як також наради Статутової Комісії.

В понеділок, 28-го травня, в ранніх годинах нараджуватимуться Комісії: суспільної опіки і для справ культури. Опісля д-р Зеновія Сохор з Філядельфії виголосить доповідь на тему: „Сучасні зміни в СССР і проблема національностей".

Схвалення поправок до статуту, вибір Головної Управи СУА, звіти Комісій та схвалення резолюцій виповнить решту третього дня нарад XX Конвенції СУА.

Конвенційний комітет XX Конвенції, який складається з членок двох суміжніх Округ СУА — Ню Йорк і Ню Джерзі — очолила Олександра Кіршак.

З нагоди Конвенції буде видана Пропам'ятна Книжка, її редаґує Колеґія під проводом Ірини Чайківської, пресової референтки СУА.

М.С.

КОНВЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ XX КОНВЕНЦІЇ СУА

Перший ряд зліва: Леся Ґой, Лідія Маґун, Олександра Кіршак — голова Конвенційного Комітету, Лідія Козак, Евгенія Івашків, Ірина Комар. Другий ряд: Оксана Лопатинська, Дарія Костів, Олена Процюк, Стефанія Косович, Анна Рак, Анна Серант, Евгенія Рубчак, Галина Білик, Надя Савчук. Третій ряд: Марія Ржепецька, Теодора Британ, Ольга Ярух, Марія Соробей, Іванна Лисинецька, Розалія Полчій, Рома Шуган. Неприсутні — Марія Томоруґ, Марія Даниш, Ірена Чайківська і Оксана Байко.

Панель СУА про майбутність української спільноти

XX Конвенція СУА відбудеться цього року в готелі Гренд Гаєт в Ню Йорку в днях від 26 до 28-го травня. Панель на тему „Майбутність української спільноти" заплянований на неділю 27-го травня.

Союз Українок Америки (СУА) дає форум для обміну думками про майбутність української спільноти. Три години призначені для цього панелю.

Будуть порушені такі питання:

* Чи знання української мови є обов'язкове для української справи?
* Що є „Українська справа"?
* Яка майбутність української спільноти в Америці"?
* Чи українська молодь є і чи буде активною в громаді, чи піде іншими шляхами?

Коли дивитися на ті установи та організації, які нас виховали, нас турбує їхнє майбутнє. Як довго та в яких формах будуть вони існувати? Чи можемо ми їх удосконалити, зберегти і уліпшити? Це деякі з тих питань, які ми обговорюємо поміж собою, у вузьких колах приятелів. Бракує нам нагод, при яких група людей може зійтися, щоб поділитися думками і ширше обзнайомитися з іншими поглядами. Одною такою нагодою була Жіноча Конференція на Союзівці в 1982 році. Незабаром буде ще одна нагода зустрінутися на ширшому форумі і поділитися думками та досвідом і намітити розв'язки для тих проблем, які стоять перед нами як членами громади.

Екзекутива СУА запроєктувала створення комітету (членок і не-членок СУА) для плянування панелю. Комітет очолила Надя Нинка, колишня голова 4-го Відділу СУА в Ню Бранзвик, Н.Дж., яка також очолювала програмову підкомісію на Жіночій Конференції на Союзівці. В члени комітету увійшли: Ока Грицак, з 4-го Відділу, також колишня членка програмової підкомісії, Оксана Бокало, колишня голова 4-го Відділу; Леся Качмар, член 4-го Відділу, панелістка під час XIX Конвенції СУА; Мирося Ваньо, колишня голова 18-го Відділу і Зеня Брожина, панелістка під час Жіночої Конференції.

Організаційний комітет приготовив запитник. Ціллю запитника є довідатися які є погляди громадянства про їхнє українське походження, їхню активність в громаді і яку вони бачать майбутність.

СУА щиро запрошує гостей, а зокрема молодь, до участи, щоб вислухати панелістів і висловити свої думки та застановитися над розв'язками.

Ukrainian National Women's League of America is currently planning its XX Annual Convention which will be held May 26, 27 and 28th of this year at the Grand Hyatt Hotel in New York City. On Sunday, May 27th, a panel discussion, "The Future of the Ukrainian Community," will be presented.

We hope that you, would like to contribute to the success of this panel. Accordingly, we encourage you to respond to the enclosed questionnaire.

These responses will help us identify the attitudes of our community and could allow us to project into the future. All responses are confidential. Kindly return your completed questionnaire to the following address by April 30, 1984.

UNWLA invites you to attend the convention and of course the panel discussion scheduled for 4:30 P.M. on May 27th. We look forward to hearing from you and we thank you, in advance, for your cooperation.

ЗАПИТНИК
ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ ПАНЕЛЮ
"МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ"

ПОДІЯ: Панель "Майбутнє Української Спільноти"

МІСЦЕ: Готель "Grand Hyatt"
42nd St. between Lexington and Park Avenues. New York, N.Y.

ДАТА: 27-го травня 1984 р. о годині 4:30, пополудні
Панель відкритий для ширшої публіки

МЕТА ПАНЕЛЮ: Щоб удосконалити, зберігти і уліпшити українські установи і організації, нам потрібно видвигнути та обговорити проблеми майбутности української громади та намітити відповідні розв'язки. Найголовніше є призадуматися якими способами можемо притягнути молодше покоління до активного громадського життя.

МЕТА ЗАПИТНИКА: ОБЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРИЧИНАМИ ЧОМУ І В КОТРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧЛЕНИ ГРОМАДИ УДІЛЯЮТЬСЯ. ПРОСИМО ВИПОВНИТИ ЗАПИТНИК І ВИСЛАТИ НА АДРЕСУ ПОДАНУ ПРИ КІНЦІ ЗАПИТНИКА ДО **30-го КВІТНЯ, 1984 Р.**

Тому, що хочемо зібрати інформації від якнайбільшого числа нашої громади, просимо Вас відбити цей запитник для Ваших знайомих.

1. Просимо зазначити (√) чи Ви належите до слідуючих організацій і товариств:

	УКРАЇНСЬКІ ТАК	УКРАЇНСЬКІ НІ	АМЕРИКАНСЬКІ ТАК	АМЕРИКАНСЬКІ НІ	ЯК ДОВГО?
РЕЛІГІЙНІ					
МОЛОДЕЧІ					
НАУКОВІ					
ПРОФЕСІЙНІ					
ЖІНОЧІ					
БАТЬКІВСЬКІ					
ПОЛІТИЧНІ					
СПОРТОВІ					
ІНШІ (ПОДАТИ ЯКІ)					

2. Чому Ви належите до українських організацій?

— З ТОВАРИСЬКИХ ПРИЧИН
— З ПРОФЕСІЙНИХ ПРИЧИН
— З ПОЧУТТЯ ГРОМАДСЬКОГО ОБОВ'ЯЗКУ
— БАЖАЮ ЗАТРИМАТИ ЕТНІЧНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ
— ІНШІ ПРИЧИНИ (ПОДАТИ ЯКІ)

3. У котрих зайняттях організацій Ви берете участь? (зазначіть один на кожне зайняття)

ЗАЙНЯТТЯ	ПІДГОТОВКА І УЧАСТЬ	ТІЛЬКИ БЕРУ УЧАСТЬ	НЕ БЕРУ УЧАСТЬ
СХОДИНИ			
ДОПОВІДІ ПАНЕЛІ			
СЕМІНАРІ			
ВИХОВНІ			
СУСПІЛЬНІ			
КУЛЬТУРНІ			
ПОЛІТИЧНІ			
СПОРТОВІ			
ІМПРЕЗИ			
ЗАБАВИ			
ПРОГУЛЬКИ			
АДМІНІСТРАТИВНІ			
ПРОВІДНІ			
ІНШІ (ПОДАТИ ЯКІ)			

4. Зазначіть, який відсоток часу Ви присвячуєте українським організаціям і товариствам а який американським?

УКРАЇНСЬКІ	100%	80%	60%	40%	20%	0%
АМЕРИКАНСЬКІ	0	20	40	60	80	100
ЗАЗНАЧІТЬ ТІЛЬКИ ОДИН						

5. Якщо Ви тепер не належите до якоїсь української організації, то чи Ви давніше належали? так __ ні __
Якщо так, до котрої? ____________
Зазначіть чому Ви тепер не належите:

_ НЕ МАЮ ЧАСУ
_ ДАЛЕКО ДОЇЗДЖАТИ
_ ПОВ'ЯЗАНІ КОШТИ ЗАВИСОКІ
_ НЕ МАЮ ЗАЦІКАВЛЕННЯ
_ ІНШІ ПРИЧИНИ (ПОДАТИ ЯКІ)

6. Якщо Ви маєте діти нижче 18-го року життя, чи Вони належать до українських організацій?
__ так __ ні
Чи вони радо ходять на зайняття?
__ так __ ні

7. Чи Ви берете участь або ходите на слідуючі українські імпрези?

	ТАК	НІ
АКАДЕМІЇ		
ДЕМОНСТРАЦІЇ		
ПАНЕЛІ		
КОНЦЕРТИ		
ФЕСТИВАЛІ		
ЗАБАВИ		

8. На Вашу думку, яка повинна бути ціль української громади? Чи громада цю ціль сповняє? Яку ролю повинні українські організації відігравати в цей напрям? ____________

ЩОБ ЗРОБИТИ ЕФЕКТОВНУ АНАЛІЗУ ВИЩЕ ПОДАНИХ ІНФОРМАЦІЙ, НАМ ПОТРІБНО СЛІДУЮЧІ ОСОБИСТІ ДАНІ:

СТАТЬ	ВІК	РОДИННИЙ СТАН	МОВА В ДОМА	ПРАЦЯ	ДІЛЯНКИ ПРАЦІ	ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЙ ПРО УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДСЬКІ ПОДІЇ
□ ЖІНКА □ МУЖЧИНА	□ ДО 21 Р. □ 22-30 □ 31-40 □ 41-50 □ ПОНАД 50 Р.	□ САМІТНА/ИЙ □ ОДРУЖЕНА/ИЙ □ РОЗВЕДЕНА/ИЙ □ ВДОВА/ЕЦЬ	□ УКРАЇНСЬКА АНГЛІЙСЬКА ІНША	ЦІЛОДЕННА ПІВДЕННА НЕ ПРАЦЮЮ ПОЗА ДОМОМ	ПРОШУ ПОДАТИ	ЦЕРКВА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКА ПРЕСА РОДИНА ЗНАЙОМІ ІНШЕ

(Не обов'язкове)
Ім'я і прізвище ____________
Адреса ____________
Місто ____________ Штат ____________ Зип ____________

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА ВИПОВНЕННЯ ЗАПИТНИКА
ПРОСИМО ВИСЛАТИ ЗАПИТНИК ДО

UNWLA — PANEL
108 SECOND AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10003

QUESTIONNAIRE
ORGANIZING COMMITTEE OF THE PANEL
"FUTURE OF THE UKRAINIAN COMMUNITY"

EVENT: "Future of the Ukrainian Community" Panel

PLACE: Grand Hyatt Hotel, New York, N.Y.
42nd St. between Lexington and Park Avenues

DATE: May 27, 1984 at 4:30 P.M.
Open to the Public

WHY: To insure the continued existence of the Ukrainian Community we must discuss the problems we face and consider possible solutions including the manner in which we can stimulate our youth into more active participation in our community.

TO HELP US COMPILE A SURVEY AS TO WHY AND IN WHICH ORGANIZATIONS MEMBERS OF OUR SOCIETY PARTAKE, PLEASE COMPLETE THE ENTIRE QUESTIONNAIRE AND MAIL IT TO US AT THE ADDRESS INDICATED AT THE END BY **APRIL 30, 1984.**

Since we wish this survey to be as extensive as possible, it would be appreciated if you could duplicate this questionnaire and distribute to your acquaintances.

1. Please check (√) if you are a member of the following organizations:

	UKRAINIAN YES	UKRAINIAN NO	AMERICAN YES	AMERICAN NO	NUMBER OF YEARS
RELIGIOUS					
YOUTH					
EDUCATIONA					
PROFESSIONAL					
WOMEN'S					
PARENTAL					
POLITICAL					
SPORTS					
OTHER (PLEASE LIST)					

2. Why do you belong to Ukrainian organizations?

____ SOCIAL REASONS
____ PROFESSIONAL ADVANCEMENT
____ FEEL OBLIGATION TO CONTRIBUTE TO COMMUNITY
____ DESIRE TO RETAIN ETHNIC HERITAGE
____ OTHER (PLEASE EXPLAIN) ____________

3. In which Ukrainian organizations' activities do you participate? (Check only one for each activity)

ACTIVITY	I PLAN AND PARTICIPATE	I ONLY PARTICIPATE	I DO NOT PARTICIPATE
MEETINGS			
LECTURES/PANELS			
SEMINARS			
EDUCATIONAL			
SOCIAL SERVICES			
CULTURAL			
POLITICAL			
SPORTS			
SOCIAL FUNCTIONS			
DANCES			
TRIPS			
ADMINISTRATIVE			
EXECUTIVE OFFICE			
OTHER (PLEASE LIST)			

4. Please indicate the category which best indicates how you divide your time between Ukrainian and American organizations.

UKRAINIAN	100%	80%	60%	40%	20%	0%
AMERICAN	0	20	40	60	80	100
(CHECK ONLY ONE)						

5. If you presently do not belong to some Ukrainian organization:
DID YOU AT ANY TIME BELONG? ___ YES ___ NO
IF YES, TO WHICH? ____________
Please indicate why you presently do not belong:
____ DON'T HAVE TIME
____ TOO FAR TO TRAVEL
____ ASSOCIATED COSTS TOO HIGH
____ NOT INTERESTED
____ DO NOT SPEAK UKRAINIAN
____ OTHER (PLEASE EXPLAIN) ____________

6. If you have children under 18 years of Age:
DO THEY BELONG TO UKRAINIAN ORGANIZATIONS? __ YES __ NO
DO THEY PARTICIPATE WILLINGLY? __ YES __ NO

7. Do you participate in the following Ukrainian events?

	YES	NO
DEMONSTRATIONS		
PANELS		
CONCERTS		
FESTIVALS		
DANCES		
COMMEMORATIVE EVENTS		

8. In your opinion what purpose should the Ukrainian community serve? Is it presently doing so? What role should Ukrainian organizations play towards that end? ____________

SO THAT THE ABOVE QUESTIONNAIRE CAN BE COMPILED INTO A MEANINGFUL SURVEY ANALYSIS, WE NEED THE FOLLOWING PERSONAL STATISTICS:

SEX	AGE	MARITAL STATUS	LANGUAGE AT HOME	WORK	OCCUPATION	SOURCE OF INFORMATION ABOUT UKRAINIAN EVENTS
□ FEMALE □ MALE	□ UNDER 21 □ 22-30 □ 31-40 □ 41-50 □ OVER 50	□ SINGLE □ MARRIED □ DIVORCED □ WIDOWED	□ UKRAINIAN □ ENGLISH □ OTHER-	□ FULL-TIME □ PART-TIME □ CURRENTLY NOT WORKING	PLEASE STATE	□ CHURCH □ ORGANIZATIONS □ UKRAINIAN PRESS □ FRIENDS, RELATIVES □ OTHER-

(Optional)
Name ____________
Address ____________
City ____________ State ____________ Zip Code ____________

THANK YOU FOR FILLING OUT THE ENTIRE QUESTIONNAIRE.
PLEASE SEND TO:

UNWLA — PANEL
108 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 1003

Лос Анджелес...

Закінчення зі ст. 2.

для контролі мешканевих цін. А це означає, що власники готелів, мотелів та інших споріднених підприємств зможуть без перешкод жадати від гостей, яку бажатимуть ціну. В зв'язку з мешканевою проблемою, вже, почавши від минулого року, діє ряд приватних агенцій зацікавлених влаштуванням та розміщенням кількости заможних закордонних гостей у винайманих приватних домах,а навіть і кімнатах. Ціни дуже високі, і на цей люксус зможуть собі позволити лише ті щасливці, які мають гроші „до викинення". Для прикладу, люксусовий дім одного знайомого, який дістав оферту (яку очевидно прийняв) на двотижневий винайм дасть йому чистий прибуток в сумі 13,000 долярів. А тому, порадою для всіх тих, хто ще не замовив приміщення в готелі чи мотелі та бажав би бути тут під час Олімпіяди, це є влаштуватися у своїх рідних, приятелів чи знайомих, щоб не платити астрономічно високих оплат за кімнати.

Можливо найбільше скомпліковані приготування відбуваються, при закритих дверях, охорони порядку і безпеки, щоб запобігти несподіваним терористичним акціям, що є дуже небажаним, але можливим, беручи під увагу міжнародні загострені конфлікти. Федеральні та місцеві органи безпеки мають своїм першим завданням дати повну охорону прибулим учасникам Олімпіяди, втримати порядок та охоронити перед всілякими злочинними „хижаками" гостей та мешканців міста. Їхнє завдання буде складне та нелегке, одначе в розмові з деякими з них я відчув спокій та самовпевненість, а це є запорукою успіху.

Беручи під увагу наше становище під час Олімпіяди в Лос Анджелесі, то всім нам відомо, що можливості для мудро-плянованих акцій є великі. Не нарушуючи порядку міста, в нас буде можливість достойної маніфестації противорожих акцій в Україні та домагання звільнення ув'язнених борців спротиву. Кожна нагода зацікавлення нашими змаганнями за вільну українську державу поодиноких чужинців є цеголкою у фортеці нашої боротьби, і тому важливо, щоб використати кожну нагоду в ці дні якнайпродуктивніше. Нам треба настоювати на тому, що Україна позбавлена Москвою права на окрему участь в Олімпіяді, а передові українські та інші атлети змушені здобувати медалі для „матушки-Росії".

Коли буде нагода зустрічі з нашими земляками з України, маніфестуймо себе перед ними гідно, даючи їм відчути, що нашим першим протестом, є протест проти наполегливої русифікації України московсько-червоним режимом. Щоби запе则речити намагання їхніх „політруків" вмовити в них нашу до них ворожість, даймо їм відчути наші українські почування за їхнє українське збереження, що є нашим обов'язком як їхніх заокеанських земляків.

Дні цьогорічної Олімпіяди в Лос Анджелесі будуть одночасно і днями світового здвигу Спілки Української Молоді, на який прибуде наша сумівська молодь з країн нашого поселення. У зв'язку з тим наше українське громадянство буде мати нагоду вітати сумівську молодь та гостити у своїх домах, як рівнож і бути з нею під час цього небуденного здвигу.

Будемо мати нагоду в цих днях вітати відданих оборонців нашої справи та завжди активних заступників ув'язнених та репресованих українських борців спротиву в Україні, ідейну молодь „Смолоскипу", які вже не раз відзначались, чи то на Олімпіядах чи Гельсінкських конференціях, своїм послідовним домаганням прав українському народові та його державної незалежности.

Так виглядає, що дні цьогорічної Олімпіяди у Лос Анджелесі будуть цікавими і захоплюючими для всіх, а особливо для присутніх членів і членкинь нашої великої української родини у вільному світі.

Тому готуймося до цих днів уміло та розважно, бо у ці очікувані дні з нашою присутністю на Олімпіяді ми будемо мати ряд світлих нагод заманіфестувати нашу українську солідарність з неупокореними борцями спротиву в Україні.

Майно УНС...

Закінчення зі ст. 1.

нараховував УНСоюз 57,482 активних членів та 80,762 усіх членів, включно з виплаченими грамотами та грамотами на безплатному продовженні забезпечення. На чисто втратив УНСоюз за 1983 рік 1,440 членів. Загальна сума забезпечення всіх членів УНСоюзу за станом з 31-го грудня 1983 року виносила 128,891,892 дол. і вона зросла за звітовий рік на 441,126 дол. Сума всіх забезпечень, включно із додатковим подвійним забезпеченням та забезпеченням платника, виносила з 31-им грудня 1983 року 162,686,636 дол.

В перших трьох місяцях 1984 року УНСоюз придбав 574 нових членів, в тому 158 до департаменту молоді, 233 до департаменту дорослих та 183 з грамотами акцидентового забезпечення, але ці числа нових членів не вистачають на покриття сподіваних втрат членів в наслідок дозріння вивінувальних грамот, смертних випадків, передчасних грошових зворотів та закінчення платности вкладок. Тому і була встановлена квота нових членів на 1984 рік на 4,000 членів.

Після впровадження з 1-им жовтня 1983 року нових знижених вкладок на нові грамоти акцидентового забезпечення, як також на нові грамоти термінового забезпечення кляс Т-5 та Т-10 замітно збільшилися аплікації на ці три кляси забезпечення. Зокрема більше грамот акцидентового забезпчення набувають члени УНСоюзу, але помітний вже теж попит на нові дешеві термінові грамоти і то на значно вищі суми. Старання УНСоюзу саме ідуть в тому напрямі, щоб спопуляризувати високі суми термінового забезпечення серед молодої ґенерації українців в Америці та в Канаді. З кінцем 1983 року було в УНСоюзі 2,907 членів, які були забезпечені тільки акцидентовими грамотами. Тому черговим завданням є забезпечити цих членів теж грамотами життьового забезпечення, щоб вони були забезпечені не лише від випадкової смерти, чи каліцтва в наслідок випадку.

Публікацію протоколу річного засідання Головного Уряду закінчено в числі „Свободи" з 17-го лютого ц.р. Виданий у формі книжки протокол 30-ої Конвенції УНСоюзу розсилається секретарям відділів та делеґатам цієї Конвенції. Досі одержано тільки десять звітів головних урядовців на чергові річні наради, що їх плянується видрукувати та розіслати всім учасникам нарад принайменше тиждень перед річними нарадами.

В Рекордовому Відділі зайшли персональні зміни в наслідок відходу двох працівників, а незабаром слід сподіватися відходу третього службовика. Тому і поповнюється склад цього відділу новими службовиками та їх вишколюється. Також УНСоюз шукає за службовиком, який мав би перейти вишкіл та обслуговувати нові компюторські машини. Після введення знижених вкладок для грамот АДД та Т-5 і Т-10 приходить на чергу ревізія вкладок і зворотних вартостей інших грамот та плянування нових кляс забезпечення, — поінформував на закінчення свого звіту головний секретар.

Звіт головного організатора

Головний організатор С. Гавриш, як і попередні звітодавці, почав свій звіт підсумками організаційної праці та її вислідів у попередньому 1983 році, що був ювілейним роком пресових видань УНСоюзу: 90-річчя „Свободи", 50-річчя „Українського Тижневика" та 30-річчя „Веселки".

У тому 1983 році УНСоюз придбав усіх 2,145 нових членів, забезпечених на загальну суму 7,054,000 дол., з чого в Канаді приєднано тільки 179 членів, забезпечених разом на 610,000 дол. В організаційному відношенні це треба вважати за один із найслабших років УНСоюзу в Канаді. З кінцем 1983 року УНСоюз мав усіх у ЗСА і в Канаді 445 відділів, з яких аж 138 протягом року не придбали ані одного нового члена. Канадські чотири Округи УНС мають 58 відділів і з них більше, ніж половина, бо аж 31 не приєднали ані одного члена.

Звітодавець у дальшому назвав ряд округ і осіб, які загальному розвитку в 1983 році мали найкращі організаційні успіхи. Відсотково свої організаційні квои в тому році виконали округи: Вунсакет, Р. Ай., (голова Леонід Гардінг) здобула перше місце, виконавши свою організаційну квоту на 136 відсотків; друге місце зайняла Округа Лігай-Веллі (голова головна радна Анна Гарас), виконавши квоту на 121 відсоток, але щодо кількости нових членів то їх найбільше (416) приєднала Округа Філядельфії (голова Петро Тарнавський), здобувши вже 20-ий раз звання організаційного чемпіона. Було дві Округи: Монтреаль у Канаді (голова головна радна Текля Мороз) та Пассейк у Ню Джерзі (голова Іван Хомко), у яких усі відділи придбали нових членів.

Із поодиноких осіб-організаторів найкращі успіхи мали: Дарія Цап, секретарка 347-го Відділу, яка зорганізувала членів на сумарично найбільшу суму забезпечення, секретарка 25-го Відділу Квітка Стецюк, яка придбала найбільшу кількість нових членів, та секретарка 37-го Відділу Ольга Осередчук із другою з черги найбільшою сумою забезпечення нових членів.

Звітуючи про найбільші індивідуальні організаційні успіхи, звітодавець окремо та з найбільшими признаннями назвав секретарку 25-го Відділу Квітку Стецюк, яка в 1983 році придбала 47 нових членів і вже 23-ій рік з черги поновила своє членство в оформленому в 1961 році „Клюбі Заслужених Союзовців". К. Стецюк є одинокою жінкою-секретаркою, яка поновлює своє членство у згаданому Клюбі безперервно вже 23 роки.

У другій частині свого звіту головний організатор поінформував про стан організаційної праці та її результат у перших трьох місяцях уже нового 1984 року, кінцевою організаційною метою в якому є 4,000 нових членів, забезпечених на загальну суму 11 мільйонів долярів.

З початком цього року, від 1-го січня, започатковано акцію серед відділів-секретарів, щоб кожного місяця придбали бодай одного нового члена і сумаричним зорганізуванням щонайменше 12 членів протягом року заслужили собі на одну із 15 спеціяльних нагород, загальна сума яких виносить 2,500 дол. У січні було таких відділів 81, в лютому 61 і в березні 46.

Про рух членів в УНСоюзі звітував головний секретар, що керує Рекордовим Відділом УНСоюзу та за нього відповідає. С. Гавриш у своєму організаційному звіті згадав, що в цьому році в січні приєднано до УНСоюзу 190 нових членів, забезпечених на загальну суму 1,008,000 дол., в лютому 203 нові члени, забезпечені на 870,000 дол., та в березні 181 члена, забезпечених на 3,313,000 дол., що сумарично в організаційному і фінансовому відношеннях є більше від таких досягнень в такому часі попереднього 1983 року.

Звітодавець у дальшому назвав п'ять Округ, які в першому квартали цього року придбали найбільшу кількість нових членів, а це: Філядельфія (82 члени), Чикаґо (47), Торонто (47), Дітройт (28) і Ню Йорк (27). У тому часі (по день 8-го квітня) відбули вже свої річні збори Округи: Ню Йорк, Перт Амбой, Балтимор, Пассейк, Дітройт, Чикаґо, Джерзі Сити, Торонто, Ньюарк, Філядельфія, Ню Гейвен, Сиракюзи, Лігай Веллі, Вилкс-Беррі, Бостон і Трой.

Головний організатор закінчив свій звіт загальним оглядом організаційної праці і акцій на чергові місяці, у цьому:

- Висилається листи пригадки до всіх Відділів, які не придбали членів за перших три місяці ювілейного року;
- В травні будуть вислані листи до всіх делеґатів 30-ої Конвенції УНСоюзу з проханням придбати бодай одного члена в цьому ювілейному році;
- Приготовляється 9-ту Конференцію голів округ, яка повинна відбутися в суботу 2-го і неділю 3-го червня на Союзівці;
- Продовжується приготовання до Центраьлного Курсу секретарів-організаторів, який заплянований на Союзівці в часі від 18-го до 22-го червня. Вислано 70 запрошень до кандидатів на курс, уже зголосилося 15 осіб;
- Місяці липень - серпень будуть присвячені акції акцидентового забезпечення;
- Від вересня пічнеться ударна ювілейна осіння організаційна кампанія;
- Ведеться акцію, щоб усі округи святочно вшанували 90-річний ювілей Союзу. В більшості округи плянують відзначити цей ювілей різними імпрезами. Округа Дітройту мала надзвичайно вдалий бенкет;
- Дальше пошукується обласних і постійних організаторів. Дається оголошення в союзовій пресі. Також дано оголошення про це, що пенсіонери можуть бути організаторами і мати фінансову поміч.

Звіти заступників головного предсідника

Заступники головного предсідника Г. Пашен і д-р М. Куропась, які не є затруднені в Головній Канцелярії УНСоюзу, звітували коротко про свою організаційну і головно — репрезентаційну активність.

Г. Пашен взяла участь у Річних зборах Округ Дітройту і Філядельфії. Вона вважає, що така участь екзекутивних урядовців у зборах округ — або й відділів, є взаємно корисна, бо урядовець має нагоду поінформувати учасників зборів про стан та пляни УНСоюзу, а також довідується про проблеми та побажання, що їх мають члени. Рекомендує дбайливу підготову до участи в таких зборах.

Д-р М. Куропась репрезентував Екзекутиву УНС на окружних зборах у Бостоні, на яких видвигнено й обговорювано також ряд проблем, що тепер актуальні в громаді. Кінцевий вислід зборів був позитивний: рішено відповідно відмітити 90-літній ювілей УНСоюзу та посилити організаційну працю, зокрема подбати, щоб в Окрузі не було ані одного відділу, який не приєднував би нових членів

Звітодавець згадав ще про деякі видавничі справи, зокрема про щойно опубліковані окремою брошурою матеріяли зорганізованої ним в Інституті Амерікен Ентерпрайз у Вашінгтоні конференції в справі Великого голоду в Україні, із текстом доповідей таких авторитетних знавців проблеми, як Роберт Конквест, спеціяліст у міжнародних сільсько - господарських справах Дейна Далрипл, Джеймс Мейс та Майкл Новак. Надруковані в брошурі матеріяли стверджують і доказують, що головною причиною організації того голодоморства були самостійницькі прагнення і стремління українського народу. Конференція, матеріяли якої охоплено цією брошурою, була влаштована минулого року. У. Дячук передала брошури учасникам нарад.

Звіт головного предсідника

Головний предсідник д-р І. О. Флис попередив свій звіт короткою інформацією про ведену тепер з ініціятиви організації Американці за Людські Права в Україні акцію в Конгресі ЗСА для створення відповідної Конґресової комісії для розгляду комуно-московського голодоморства в Україні в 1932-33 роках. Згадавши про вже дотеперішню найбільш активну участь УНСоюзу в цій акції, д-р І. Флис запропонував ще відповідний заклик до членів УНС у цій справі, що ГЕКомітет однодушно апробував.

Д-р І. Флис продовжував свій звіт короткою характеристикою дотеперішніх відмічень 90-річчя УНСоюзу, до чого належать друковані тепер у „Свободі" і „Українському Тижневику" привітання для УНСоюзу з цієї нагоди, ювілейна імпреза у Шамокіні, „колисці" УНСоюзу в Пенсильванії, та репрезентативний Ювілейний концерт українських симфонічних творів у Карнеґі Голл, щоб згадати тільки найголовніше. Ювілейні святкування продовжуються.

Звітодавець з черги згадав, що саме в цьому ювілейному році 16-го лютого в Торонто в Канаді помер один із найвидатніших членів і організаційних промоторів УНСоюзу взагалі, а в Канаді зокрема, перший заступник головного предсідника УНС з Канади і вкінці почесний член Головного Уряду та головний репрезентант („чіф ейджент") УНСоюзу перед канадськими забезпеченевими властями, св. п. Богдан Зорич, на похоронах якого УНСоюз репрезентували звітодавець та головний секретар В. Сохан і голова Головної Контрольної Комісії УНС мгр Іван Геврик. Світлу пам'ять Богдана Зорича на цих нарадах, на пропозицію головного предсідника, вшановано вставанням з місць та хвилиною тихої молитви.

Звітодавець у дальшому поінформував про ряд актуальних справ, головно адміністраційного порядку, в цьому про такі справи, як:

- Стейтова фінансова агенція Ню Джерзі пропонувала синдикацію мешканевого будинку Полус Гук, що є під спільним зарядом УНС і пуерто-ріканської організації. Агенція прийняла до відома становище УНС і відступила від своєї вимоги щодо синдикації;
- Продовжуються заходи відносно закупу від НТШ прилеглої до Союзівки землі (біля 50 акрів), що могла б пригодитися УНСоюзові, зокрема в його плянуваннях відповідних приміщень для сеньйорів. Справа цієї землі може бути остаточно полагоджена вже в травні ц.р.
- Кваліфікований знавець -правник перевіряє і встановляє тепер остаточне правне оформлення заплянованої Культурної Фундації УНС. Справа буде передана на розгляд і остаточне вирішення Головному Урядові УНС на його найближчих річних нарадах в червні ц.р.

Інформаціями про ряд інших адміністраційних справ та про свою участь в окружних зборах УНСоюзу в Ню Йорку, Балтиморі, Торонто, Сиракюзах та інших закінчив д-р І. Флис свій звіт.

Після кожного звіту була дискусія та додаткові вияснення і всі звіти прийнято.

Закінчення нарад

Обговорено коротко ще ряд актуальних організаційних, адміністраційно-фінансових та видавничих справ і ці наради Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу закінчено рішенням, щоб чергові наради цього Комітету відбути при кінці серпня, або на початку вересня.

УРЯД В ЄГИПТІ заборонив видавання тижневика, що був опозиційний до нього. Це вперше видано таку заборону від часу приходу до влади президента Госні Мубарака. Останнє число тижневика „Аль Вафд" сконфісковане у середу, 11-го квітня. Причиною заборони було те, що тижневик подав вістку, буцімто велика кількість зброї, що її відібрали у мусулманських фундаменталістів, яких посуджується у вбивстві президента Анвара Садата, пропала з будинку суду.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА
на могилі
бл. п.

о. ТЕОФІЛЯ КАЛИНИЧА

б. учасника Визвольних Змагань, катехита Української Жіночої Гімназії у Перемишлі, пароха Тарнавки та м. Декана Лежайського Деканату, палкого Богу-служителя-патріота в окупованому шовіністичному польському довкіллю Західньої Галичини, на еміґрації душпастиря у Відні та пароха у переселенчому таборі Віллях, Австрія, вкінці душпастиря в Міннеаполіс, Мінн., звідки недавно перевезено Тлінні Останки на український православний цвинтар св. Андрея у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Акт посвячення відбудеться

у неділю, 29-го квітня 1984 р., о год. 3-ій по пол.

У цю незмінно болючу 30-ту річницю передчасної смерти нашого Найдорожчого, прохаємо Друзів, Знайомих, б. Учениць та Парохіян, згадати Його у теплій молитві.

•

У пам'ять Покійного, жертвуємо 100.00 дол. на Українську Національну Кімнату при Пітсбурґському Університеті.

Вдова — ІВАННА
і син — ЛЮБОМИР

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
Улюбленого
МУЖА, БАТЬКА І ДЗЯДЯ

бл. п.
АНТОНА ЗМИЯ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в Нюарку, Н. Дж., в церкві св. Івана Хрестителя, 24-го квітня 1984 р., о год. 7-ій веч.;
в Кергонксоні, Н. Й., в церкві Пресвятої Трійці, 25-го квітня 1984 р., о год. 8-ій рано;
у Філядельфії, Па., в церкві св. о. Николая, 25-го квітня 1984 р., в год. 8-ій ранком.

Про молитви за душу Покійного просять:

дружина — АНТОНІНА зі сином ЕВГЕНОМ і Родиною

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.
ЕВГЕНІЇ ГОЛЮКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

24-го квітня 1984 року
в манастирі св. Йосафата в Ґлен Ков, Н. Й.

ПАНАХИДА

23-го квітня 1984 р., о год. 7-ій ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

•

Рівночасно дякуємо всім Жертводавцям за квіти, пожертви на Служби Божі і на різні цілі.

Син — ЕВГЕН ГОЛЮКА з дружиною ІННОЮ і Родина

Замість квітів на могилу

бл. п. Павла Покінського

складаємо 50.00 дол. на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.

Родині Покійного наші співчуття.

Анна і Орест ЛЯХОВИЧІ та
Оля і Юрій ПАСТЕРНАКИ

З великим смутком ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 15-го квітня 1984 р. на 84-му році життя, по тяжкій недузі, відійшла у Вічність

наша Дорога МАМА, БАБЦЯ І СЕСТРА

бл. п.
АННА з КРУШЕЛЬНИЦЬКИХ НИКИФОРЯК

ПАНАХИДИ відбудуться в понеділок і вівторок, 16-го і 17-го квітня 1984 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в середу, 18-го квітня 1984 р., о год. 9-ій ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідтам на український православний цвинтар св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

донька — ЛЮБА ЦІХОВЛЯС з чоловіком
внуки:
ІРЕНА КОПАЧИНСЬКА
АНДРІЙ ЦІХОВЛЯС
сестра — СТЕФАНІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА

•

Родина просить замість квітів складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку, Патріярхат і сиротинець в Бразилії.

Український Музичний Інститут Америки, Інк.

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством, що 6-го квітня 1984 р. відійшов від нас у Вічність

бл. п.
ГРИГОРІЙ КИТАСТИЙ

видатний бандурист, композитор і заслужений диригент Капелі ім. Тараса Шевченка.

•

Родині Покійного складаємо щиро-сердечні співчуття.

Президія УМІ

Громадянство Клівленду привітало Епарха Роберта

Клівленд, Огайо. (С. Кікта) — У четвер, 5-го квітня, делегація українського зорганізованого громадянства в числі 67 осіб від 37-ох товариств була прийнята Епархом Робертом на спеціяльній авдієнції для офіційного привітання і запізнання. Ініціятором цієї зустрічі були Українські Злучені Організації — Відділ УККА і їх голова д-р Богдан Футей, як речник громади привітав Преосвященного Роберта, Епарха нової Пармської Епархії св. Йосафата і, закінчуючи своє слово, вручив йому привітальну грамоту з підписами всіх учасників. У цьому акті між іншим написано: „Божий люд і його організації з любов'ю вітають Ваше Преосвященство як першого Епарха четвертої Епархії ПУКЦ під візванням мученика св. Йосафата в Пармі, і при згідливій співпраці обіцяють допомагати у здійснюванні плянів розбудови нової Епархії на славу Бога і рідної Церкви і всього українського народу. У з'єднані й посвяті наша перемога.

Делеґація зорганізованого громадянства Великого Клівленду (28 жінок і 43 чоловіки) з Епархом Робертом 5-го квітня. Біля Владики — речники громадянства д-р Б. Футей і чотири члени Консисторії: о. М. Ревтюк, канцлер о. Т. Саюк, о. д-р І. Тилявський і о. І. Ставинський.

На це довге привітання Владика Роберт відповів з питомою йому відвертістю і красномовністю, подякував за дотеперішню ідейну працю громадян під стягом УЗО від 1928 року та, згадавши про своє виховання в Карнеґі, Па., накреслив потреби української групи в Американці, а серед них двома першими є брак духовних покликань та відхід молодого покоління від рідного пня. Закликав „не спочивати на лаврах", а далі віддаватися релігійній і національній праці, щоб поглибити її і приєднувати молодь, бо від їх вкладу і участи залежить наше майбутнє. Треба молитися і служити добрим прикладом у своїх родинах, громаді і в цілій країні. Владика просив включитися в працю Комітету тисячоліття хрищення України, утвореного Синодом нашої Церкви, який в Пармській Епархії очолює віцеканцлер о. д-р Іван Тилявський, ОДБ.

Після офіційної частини присутні зфотографувалися зі своїм Владикою та опісля продовжували розмови під час перекуски.

На прохання Станиці Пласту, висказане станичним Яр. Кришталовичем, Епархія прийняла духовну опіку під час літніх таборів на Оселі „Писаний Камінь".

В осідку нової Епархії у Великому Клівленді Владика Роберт одержав щире прийняття, любов і підтримку від усіх частин українського громадянства, яке бажає йому багато плодів з його відданої і добре плянованої праці, бо він є добрим пастирем і провідником.

Епархіяльні канцелярії приміщено в округлому будинку („астродом") св. Йосафата, який пристосовано трудом мирян-фахівців під кермою економа о. Івана Ставинського. Там Владика кожночасно приймає гостей, які горнуться і шукають порад і вказівок. Між іншим, 27-го березня була на двогодинній діловій розмові восьмичленна делеґація мирянського руху за визнання Патріярхату під проводом ред. Р. Данилевича, члена УПСО і Крайової Управи.

ПЛАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ долучилася до Сенату і також прийняла незобов'язуючу Уряд резолюцію, яка засуджує „нелеґальну" діяльність американської Центральної Розвідчої Аґенції в Центральній Америці, зокрема в Нікараґуа, прокомуністичній державі, яка сама веде підривні акції в багатьох менших країнах Центральної Америки. Консервативні кола у Вашінґтоні здивовані і обурені, чому саме Сенат і Палата Репрезентантів взялися рятувати престиж Нікараґуа, держави, яка разом з Кубою, є остоєю Москви в Караїбському обширі і допомагає СССР поширювати комуністичні впливи в Центральній Америці. За резолюцією голосувало 281, проти 111 конґресментів.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

„Прометей" — двадцятиліття мистецької діяльности

Українська преса в Европі і Північній Америці повідомляла вже, що у квітні-травні цього року відбудеться европейське концертове турне українського чоловічого хору „Прометей" із Філядельфії, ЗСА, під керівництвом маестра Михайла Длябоги. Тепер, коли вже не багато часу ділить нас від початку мистецького турне цього імпозантного хору, варто подати деякі подробиці про сам хор та згадане турне, яке заплянавано, щоб цим гідно відзначити 20 років діяльности і існування цього колективу.

„Прометей" заснувався в кінці 1962 року з ініціятиви діячів хорового мистецтва — Ярослава Бернадина, Омеляна Татунчака та Маріяна Капія. У своїх початках хор складався переважно із колишніх членів хору „Ватра" та „Кобзаря". Духовим батьком та першим дириґентом „Прометея" був визначний дириґент та музиколог маестро Іван Задорожний, який зумів поставити цей хор на тривку плятформу та високий рівень. Після несподіваного відходу у вічність маестра Задорожного, деякий час хором провадили проф. В. Третяк та інж. Р. Степаняк. Від 1968 року постійним дириґентом „Прометея" є маестро Михайло Длябога. Відомим є факт, що найважливішою людиною у хорі є її дириґент, але сам керівник, коли немає добрих і відданих хористів та доброї адміністрації, небагато вдіє на довгу чи навіть коротку мету. Тому, щоб усе добре функціонувало, мусить бути тісна співпраця, повне вирозуміння та координація поміж дириґентом, хором та акомпаньятором, якщо такий є.

20 років — це поважний час у житті будь-якої мистецької одиниці, це вже доказ зрілости, великого вкладу енерґії, посвяти, амбіції, а найголовніше — любови та серця, без яких ледве чи можна б проіснувати та працювати такий час. Адміністрація „Прометея" за останніх 20 років спочивала у руках такий людей: д-р Ярослав Бернадин, Ігор Правдюк, д-р Олександер Білик, Маріян Капій, Олег Збир, Микола Касіян та теперішній голова хора Омелян Татунчак. Якось так склалося, що „Прометей" мав завжди жінок акомпаньяторок, як от піяністки Лідія Бульба, Ірина Чума, Галя Мазурок, Оленка Карпинич, Христина Остапович, Дозя Сиґіда, а тепер музичний супровід спочиває в руках талановитої піяністки Ірени Пелех-Зварич.

Коли мова про дириґента, то в особі маестра Михайла Длябоги „Прометей" має знаменитого керівника, який має усі потрібні атрибути, потрібні для успіху. Добре знання музики, особисту культуру, енерґію, працьовитість, амбіцію, товариськість та молодість, а якщо до цього додати ще й 16-літню практику з дуже добрим хором, яким є „Прометей", то це мусить бути рецепта для успіху. Знаю особисто вже роками більшість хористів „Прометея". Вони не тільки добрі співаки, але порядні і ідейні люди, з якими варто працювати. Музичні студії Михайла Длябоги у Европі та Америці, найперше у клясі скрипки, потім дириґентури, теорії музики, композиції, збагатили загальну музичну культуру цього талановитого дириґента, але, мабуть, його найголовніші студії у ділянці теорії музики і композиції він одержав від проф. Володимира Грудина у Філядельфії, визначного українського музики-композитора. Ці студії, так би мовити, завершили усі попередні. Вони дали Михайлові Длябозі тонке та глибоке зрозуміння української пісні, а до того ще охоту до композиції, що вже виявилося у його трьох думах про „Вірність", „Перелюбство" та „Про кохання". Ці твори цікаві своїю музичною структурою, ориґінальністю, ритмом і красою звуку. Думи ці не тільки збагачують репертуар „Прометея", але також український хоровий репертуар.

Як згадано, акомпаньямент хору спочиває у талановитих руках І. Пелех-Зварич, яка, крім супроводу, виконує у програмі свої сольові точки, як, наприклад, твори В. Косенка, Л. Ревуцького, М. Лисенка, А. Кос-Анатольського й інших, чим поширює і поглиблює цілість програми із суто вокальної до вокально-інструментальної. І. Пелех народилася у ЗСА, вже із ранніх літ брала лекції фортепіяна у відомої піяністки проф. Галі Клим. Продовжувала музичні студії у Темпл університеті у клясі проф. Юрія Сементовського, де і закінчила студії ступенем бакалавра та маґістра музики. Тепер працює асистенткою свого професора та вчить гри на фортепіяно в Музичній школі „Сетлмент" і в Українському Музичному Інституті у Філядельфії. Вона брала також окремі лекції у проф. Гайнца Шольца, який викладає у Моцартеум у Зальцбурзі. Виступ „Прометея" у Зальцбурзі 3-го травня напевно буде для І. Пелех подвійною приємністю. За 20 років діяльности „Прометей" пробив у ділянці пропаґування української пісні серед своїх і чужинців колосальну роботу. Величезна кількість концертів у ЗСА, Канаді, друге з черги европейське турне, платівки тощо — це баланс праці усіх людей, зв'язаних із цим хором.

Концертове турне „Прометея" почнеться у вівторок 24-го квітня, виступом на міжнародному конкурсі хорів у Мотро, Швайцарії. Потім слідують концерти у Женеві, Берні, Цюріху і Люцерні. 29-го квітня відбудеться концерт у Штрасбурзі, 3-го травня — у Зальцбурзі, 4-го травня — у Мюнхені, 5-го — у Штутґарті, а останній концерт відбудеться у неділю, 6-го травня, у Дюсельдорфі. Під час цього турне „Прометей" виконає твори Д. Бортнянського, М. Лисенка, К. Стеценка, О. Кошиця, С. Людкевича, Б. Кудрика, А. Гнатишина, М. Длябоги. Як бачимо, це велике міжнародне турне, для підготовки і координації якого треба було великих зусиль та співпраці організацій та індивідуальних людей із різних країн: у Швайцарії д-р М. Качалуба, П. Длябога та інші особи із Організації Українців Швайцарії; у Франції отець декан Павло Когут та його співробітники; у Зальцбурзі прихильники українського мистецтва. У Німеччині концерти проходять під патронатом ЦПУЕН. У Мюнхені підготовкою займається мгр Антон Мельник, голова ЦПУЕН, у Штутґарті — Богдан Чайка та місцевий Комітет, у Дюсельдорфі — Ігор Хомяк і місцева Управа. Усім згаданим людям, а також і тим, які допомагають зі нічліґами й іншими справами, належиться подяка. Окрема подяка належиться українській пресі в Европі та Північній Америці за поміщенню інформативного матеріялу про турне. Така співпраця доказує, що є багато позитивної енерґії, вирозуміння та посвяти посеред нашої діяспори, чим треба тільки радіти. На кінець бажаю „Прометеєві" великих успіхів тепер і повсякчасно, а слухачам на їхніх концертах, українцям і чужинцям, які, я вірю, прийдуть масово, щоб послухати нашу пісню-чарівницю у мистецькому виконанні „Прометея", великого вдоволення.

Володимир Луців